

SVEIKINIMAI

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

SEINAI PRAŠO PRIIMTI Į SUVALKŲ LAISVĄJĄ EKONOMINĘ ZONĄ. LAZDIJUOSE - MILIJONAI VIŠČIUKŲ – **Petras Maksimavičius** 5

MINĖJIMAI

KOVO 11-AJAI SKIRTA KONFERENCIJA VARŠUVOJE 6
 KĄ JAUNIMUI REIŠKIA KOVO 11-OJI? – **Ina Pečiulytė** 8
 MOKU, GALIU, NEBIJAU, PADARYSIU! – **Jurgita Stankauskaitė** 10

ŠVIETIMAS

ŠEŠTOJI LIETUVIŲ KALBOS OLIMPIADA LIETUVOS IR UŽSIENIO LIETUVIŠKŲ MOKYKLŲ MOKINIAMS – **Irena Gasperavičiūtė** 12

PAPROČIAI

MARGUČIAI – **Eugenija Pakutkienė** 13

KNYGŲ LENTYNOJE

NAUJA KNYGA APIE MŪSŲ KRAŠTĄ – **Janina Macukonienė** 14

KULTŪROS BARUOSE

SIELĄ PRATURTINUSI IŠVYKA – **Neringa Virakaitė** 16

IŠ MŪSŲ PRAEITIES

BROLIAI RADZIUKYNAI – **Jonas Juravičius** 17
 PARTIZANŲ VADO ADOLFO RAMANAUSKO-VANAGO 97-ŲJŲ GIMIMO METINIŲ MINĖJIMAS – **Gintaras Lučinskas** 20
 KAS GAVĖNIOJE LINKSMINAS, TAS VELYKOSE VERKIA – **Eugenija Pakutkienė** 21

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA 26

Viršeliuose:

Velykos (Valdo Žilionio nuotr.)

Kovo 11-osios minėjimas Punske (Tomo Bernecko nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23

tel./faks. 87 5161 416

www.ausra.pl

red@post.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija

16-500 Sejny, ul. 22 Lipca 9

tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė

Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas

Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow

Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI:

Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė,

Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2015-03-27.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk

Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008

SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Marchlewskiego 1, 16-500 Sejny

Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002

SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p. adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti „RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693 70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7-17 val.). Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Administracji i Cyfryzacji.

Projektą iš dalies remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas (26-27 psl.).

Ministerstwo
Administracji
i Cyfryzacji

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Pavasari šventė šventę veja. Beje, pats pavasaris – tai šventė. Kas gali būti gražiau už besiskleidžiantį kroką ar purienos žiedą, už sodrų žalumą už lango, už namo virtinėmis traukiančias gerves? Todėl šis metų laikas toks laukiamas...

Tik paminėję Lietuvos prisikėlimą po 50 metų trukusios okupacijos, štai įžengiamoje į mums, katalikams, didžiausią Jėzaus Kristaus prisikėlimo šventę – Velykas. Žmogaus tokia prigimtis, kad jis amžinai ko nors laukia, o šventės dažnai primena džiaugsmą, patirtą dar vaikystėje, kada jautėmės saugūs, ramūs, viskuo aprūpinti, apgaubti šiluma ir meile. Velykų proga linkiu Jums, mieli Skaitytojai, kad niekada nepristigtų būtent šių jausmų – ramybės, meilės, saugumo.

Gyvename tokiu metu, kai nežinia, ką gali atnešti mums rytoj. Duok Dieve, tenebus jis panašus į tą likimą, kuris ištiko ukrainiečių tautą. Stiprybės jiems! Didžiojoje spaudoje skaitydama, kad LR prezidentė Dalia Grybauskaitė paskelbta Ukrainos „Metų žmogumi“. Lietuvos vadovai tą vardą suteikė Aukščiausioji Ukrainos akademine taryba, kurią sudaro šios šalies visuomenės atstovai – įvairių sričių ekspertai. Taigi galima būti nedideliams, bet garbingiems...

Dar prieš keletą metų bet kokios kalbos apie karą atrodė nelogiškos, beprasmos. O šiandien įstringame kamštyje važiuodami į Suvalkus, nes ką tik sieną kirto Amerikos kariuomenės kolona su tankėmis ir kita karo technika. Jie keliaavo iš Estijos per Latviją, Lietuvą, Lenkiją iki Vokietijos. Už sienos esančiame Karaliaučiaus krašte kaupiama rusų karo technika. Galbūt tai tik jėgų demonstravimas. Galbūt visa tuo ir baigsis, ir toliau ramiai ir patogiai galėsime laukti artėjančių pavasarių su puikėmis atgimimo šventėmis.

Brangūs broliai ir seserys!

*Mes esame jo kūrinys, sutverti Kristuje Jėzuje
geriems darbams, kuriuos Dievas iš anksto
paskyrė mums atlikti.
Ef 2, 10*

„Jausti dėkingumą ir neišreikšti jo, tai tarsi įpakuoti dovaną ir jos neįteikti“, – pasakė vienas amerikiečių rašytojas. Kad šie žodžiai nevirstų realybe mano gyvenime, sveikindamas Jus su artėjančia Prisikėlimo švente, noriu iš visos širdies išreikšti savo dėkingumą.

Mūsų visa išeivijos veikla, kaip žinote, yra grindžiama savanoryste. Daugelis iš Jūsų savanoriškai dirbate lietuvių bendruomenėse, padedate misijoms visame pasaulyje, randate laiko ir noro pagelbėti kunigams jų parapijose veikloje bei tiems, kurie dėl įvairiausių priežasčių apsilanko Jūsų bendruomenėse.

Ačiū Jums už darbą, už kurį negaunate ir nereikalaujate jokio atlygio. Šeri Anderson yra pasakiusi: „Savanoriams nemokama ne todėl, kad jie nieko neverti, bet todėl, kad jie – NEĮKAINOJAMI“. Jūsų savanoriški veiksmai ne tik kilnūs, – jie atspindi gražiausius asmenybės bruožus.

„Pasaulis kabo ant ištikimų savanorių rankų“. Mūsų lietuvių kalba, tradicijų puoselėjimas užsieny, tikėjimas taip pat kabo ant Jūsų rankų. Nenuleiskite jų, kad ir kaip būtų sunku, nes turime pareigą tai perduoti ateinančioms kartoms. Meldžiu Viešpatį, kad silpnumo akimirkomis šalia atsirastų žmonių (kaip kad atsirado pranašo Mozės gyvenime), kurie paremtų Jūsų iškeltas rankas, „kad jos liktų tvirtos iki pat saulėlydžio“ (Iš 16, 12). Mat nuo jų, kaip ir nuo Mozės rankų, gali priklausyti tautos ir daugelio kitų dalykų likimas (Iš 16, 11–13).

Broliai ir seserys, dėkodamas Dievui už Jus, už gyvą Jumoje savanorystės dvasią, kuria alsavo Kristus ir Jo apaštalai, nuoširdžiai sveikinu visus su šv. Velykom.

*Lietuvos Vyskų Konferencijos delegatas
užsienio lietuvių katalikų sielovada prelatas
Edmundas J. PUTRIMAS*

Mieli Tautiečiai,

tegul Kristaus prisikėlimo šventė stiprina tikėjimą, o susitikimai artimųjų rate teikia atgaivą sielai. Po žiemos stingulio, po gavėnios rimties bundanti gamta lai pažadina kiekviename mūsų kūrybinę energiją.

Šviesių pavasario dienų, stiprios sveikatos ir Dievo palaimos Jums linki

*LR konsulato Seinuose vadovė
dr. Vida Montvydaite*

Su Atgimimo švente!

Atsinaujinkime, kad šviesiomis mintimis pradėtume naują gamtos ciklą.

Gražių, prasmingų, viltingų šv. Velykų!

Lenkijos lietuvių bendruomenės valdyba

Sakoma, jog kartu su pavasario saule, šv. Velykomis į žemę sugrįžta gyvenimas ir džiaugsmas.

Tesugrįžta jis ir į Jūsų namus, ir į Jūsų širdis!

Lenkijos lietuvių draugijos valdyba

Tegul šventų Velykų varpo dūžiai
Širdy palieka laimę amžinai.
Palaiminto prisikėlimo ryto,
Gyvenimo su džiaugsmo spinduliais.

Sveikiname Jus su šv. Velykom! Tegul kartu su pavasariu
į Jūsų namus ateis ramybė, vienybė, šiluma, džiaugsmas
ir tikėjimas.

Punsko Kovo 11-osios licėjaus bendruomenė

Su pavasariu, su atgimstančia gamta ir jausmais tepri-
sikelia mūsų širdys supratimui, užuojautai, pakantumui,
meilei... Dovanokit meilę visur ir visada. Auštantis Vely-
kų rytas teatneša Jums pilnas rieškučias džiaugsmo, didelį
krepšį margučių ir gausybę skaisčių pavasario spalvų!

Su šv. Velykom visą lietuvių bendruomenę sveikina

*Punsko savivaldybės vaikų darželio
auklėtiniai ir darbuotojos*

Nuoširdžiai sveikiname šv. Velykų proga. Linkime atverti
širdis gerumui, meilei, šilumai. Pajuskime vienybę su at-
bundančia gamta, kuri nušvinta pačiomis gražiausiomis
spalvomis. Tegul sugrįžtančių paukščių giesmė dovanoja
viltį ir suteikia jėgų naujiems darbams.

Su šv. Velykom!

*Punsko valsčiaus taryba,
viršaitis ir savivaldybės darbuotojai*

Mieli Bičiuliai,

kartu su gamtos pasiruošimu naujam žydėjimui ir bran-
dai į mūsų namus ir širdis ateina didžioji Išganyto-
jo Prisikėlimo šventė, kuri vis mums skelbia gyvenimą,
meilę ir viltį.

Tegul širdimi pajausta ši Dievo palaima ir dvasios ramy-
bė pakylėja mus virš kasdienybės rūpesčių, pažadina norą
būti geresniems, suteikia ryžto naujiems darbams, įkvepia
taurių ir šviesių minčių.

Linksmų, šiltų ir jaukių šv. Velykų linki

Lenkijos lietuvių šv. Kazimiero draugija

Šv. Velykų proga visiems linkime patirti:

Tylos žavesį,

Saulės šviesos didybę,

Tamsos paslaptį,

Liepsnos stiprybę,

Oro gaivumą,

Žemės tylią tvirtybę,

Meilę, kuri yra visa ko pradžia.

Šv. Velykų proga nuoširdžiai sveikina

Punsko lietuvių kultūros namai

Su Velykomis! Bučiuoja pavasario saulė.

Su Velykomis! Linguoja pirmieji žiedai.

Su Velykomis! Dainuoja parskridusi paukštė.

Su Velykomis! Te džiaugsmo pilni bus namai.

*Vysk. Antano Baranausko fondo „Lietuvių namai“ Seinuose
valdyba ir darbuotojai*

Sveikiname visus sulaukus šv. Velykų. Linkime sveikatos,
laimės, skanaus margučio ir šeimos židinio šilumos.

Su šv. Velykom!

Punsko krašto bitininkai

Seinai prašo priimti į Suvalkų laisvąją ekonominę zoną.

Lazdijuose – milijonai viščiukų

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Seinuose vasario 18 d. vyko susitikimas su Suvalkų laisvosios ekonominės zonos vadovu Robertu Žilinskiu (Robert Żyliński). Kalbėta apie galimybes Seinus prijungti prie šios ekonomikos plėtrą skatinančios struktūros. Suvalkų laisvoji ekonominė zona įkurta prieš 18 metų. Šiuo metu ji užima 375,6 ha plotą ir veikia Suvalkuose, Balstogėje, Grajeve, Lomžoje, Elke, Goldapėje ir Malkinėje. Įsikūrusioje 91 įmonėje dirba apie 6,5 tūkstančio darbuotojų, o investicijos siekia 2,1 mlrd. zlotų.

Kaip teigė šios zonos vadovas, susidomėjimas naujomis investicijomis nuolat didėja. 2014 metais išduotų leidimų investuoti laisvojoje ekonominėje zonoje skaičius išaugo 45 proc. Tai liudija, kad šis regionas dėl Lietuvos artumo, pigios

darbo jėgos, mokesčių lengvatų ir darbuotojų tinkamo išsilavinimo yra patrauklus investuotojams. Nuolat gerėja kelių infrastruktūra, sparčiau „Rail Baltica“ geležinkelio projektavimas ir tiesimas.

2014 metais Ūkio ministerijai pateiktas prašymas praplėsti laisvąją ekonominę zoną ir prijungti 8 naujus vienetus. Vienas jų būtų Seinų miestas, kurio valdžia jau numachiui būsimoms investicijoms skirti apie 5 ha žemės plotą (prie kelio buvusios Aradnykų sienos perėjimo link). Tikimasi, kad šių metų viduryje toks leidimas bus gautas ir prasidės galimų investuotojų ieškojimas. Pasak Žilinskio, Seinų siūlomas plotas nėra

optimaliai parengtas investicijoms, kadangi dar trūksta prijungimo prie valymo įrenginių, tačiau tai nebus didelė kliūtis investicijoms. Tai visų pirma sumažins parduodamų sklypų kainą, tačiau Seinai turi daug kitų privalumų, kurie gali lemti sėkmę.

Kaip pažymėjo R. Žilinskis, ieškoti investuotojų jau pradėta. Pasak jo, realu, kad plėsti savo verslą Seinuose panorės Suvalkuose veikiančios įmonės. Baigus modernizuoti kelią Seinai–Suvalkai žymiai pagerės susisiekimas, o dėl nedidelio atstumo bus galima pigiau ir patogiau mokyti darbuotojus, sudaryti jiems galimybes įgyti patirties jau veikiančiuose padalinuose Suvalkuose. Jis paragino miesto vadovybę bandyti tartis su galimais investuotojais, pristatyti Seinuose veikiančios profesinės mokyklos galimybes pritaikyti mokymo programą būsimiems reikalavimams.

Kaip pavyzdį R. Žilinskis paminėjo Goldapės miestą, kuriame gyvena 13 tūkst. žmonių, o nedarbo lygis dar neseniai buvo panašus kaip dabar Seinuose. Pasak jo, prijungus Goldapę prie Suvalkų laisvosios ekonominės zonos nedarbo lygis sumažėjo beveik perpus, o darbą rado apie 1000 žmonių, investuota apie 164 mln. zlotų.

Susidomėjęs laisvosios ekonominės zonos plėtra pareiškė susitikime dalyvavęs Seinų valsčiaus viršaitis

Petro Maksimavičiaus nuotrauka

Plotas būsimoms investicijoms

Darius Lastauskas. Jis pažymėjo, kad esant reikalui stengsis rasti papildomus žemės plotus galimoms naujoms investicijoms.

R. Žilinskis taip pat pritarė nuomonei, kad vertėtų stengtis padidinti krovinių srautą per buvusią Aradnykų sienos perėją ir tuo pačiu siekti nutiesti Seinų aplinkkelį, kuris susijungtų su jau baigiamu tiesti keliu Seinai–Suvalkai. Tai, pasak jo, pagyvintų ekonomiką ir pritrauktų naujas investicijas į plečiamą laisvosios ekonomikos zoną.

KAIMYNAI
JAU PRADEDA
INVESTICIJAS

Lazdijų rajone, prie pat Lenkijos sienos, lietuviai kartu su Lenkijos investuotojais statys inkubatorių, kuriame per metus bus išperinama 15 mln. viščiukų. Tokio dydžio inkubatorių statyti nuspręsta, kai pavyko užsitikrinti pirkėjus Lenkijoje. Lenkijos mėsos perdirbimo įmonė „Animex“ iš pradžių planavo pati statyti inkubatorių Balsoje, tačiau lietuvių projektas jiems buvo patrauklesnis, tad nuspręsta bendradarbiauti su lietuviais. Inkubatoriuje vištos nebus laikomos, tik perinami viščiukai. Dalis kiaušinių bus superkama iš vietos ūkininkų, kiti atsivežami iš Čekijos ir Vokietijos. Inkubatoriuje dirbs vietos gyventojai.

Lazdijų krašte kartu su investuotoju iš Vokietijos plėtojamas projektas „5000 aubrakų Lazdijams“. Juo siekiama įkurti modernią mėsos perdirbimo įmonę. Bus sukurta visa grandinė paslaugų – nuo augintojų iki skerdyklos ir perdirbėjų. Lazdijų meras A. Margelis garsėja kaip kelionių į Lenkijos pasienio parduotuves priešininkas. Šiomis investicijomis jis nori skatinti savo kraštiečius pirkti Lazdijuose pagamintą prekę ir palaikyti vietos verslininkus, ūkininkus.

Kita svarbi investicija Lazdijų

rajone – tai pramonės zonos prie Šeštokų ir Mockavos kūrimas. Lazdijų rajono savivaldybės 2014–2016 metų strateginės veiklos plane rašoma, kad svarbiausias investicijų pritraukimo projektas Lazdijų rajono savivaldybėje yra pramonės zonos į šiaurės vakarus nuo Lazdijų suformavimas. Pramonės zona driekiasi pagal geležinkelio liniją tarp Šeštokų ir Mockavos. Čia planuojama krovos, sandėliavimo ir logistikos įmonių veikla. Mockavos pramonės zonoje planuojami investiciniai projektai

Prijungus Goldapę prie Suvalkų laisvosios ekonominės zonos nedarbo lygis sumažėjo beveik perpus, o darbą rado apie 1000 žmonių, investuota apie 164 mln. zlotų.

– vieni didžiausių Pietų Lietuvoje. Jos įkūrimas kartu su Mockavos terminalo statyba leis sukurti papildomų darbo vietų ir plėsti smulkųjų bei vidutinį verslą, teikiantį aptarnavimo paslaugas šioje zonoje įsikūrusioms įmonėms. Tikimasi, kad ilgalaikėje perspektyvoje tai gali žymiai sumažinti nedarbo lygį Lazdijų rajone. Todėl jau dabar papildomai investuojama į infrastruktūros (kelių, komunikacijų tinklo) plėtrą ne tik šioje zonoje, bet ir visoje Lazdijų rajono savivaldybėje.

Šios investicijos tai, be abejo, šansas ir Punsko savivaldybei, kuri tiesiogiai ribojasi su planuojama pramonės zona. Galima prognozuoti, kad jeigu visi planai bus sėkmingai įgyvendinti, tai jos įkūrimas pagyvins vietos ekonomiką, praplės paslaugų sritį, paskatins bendrą įmonių kūrimą.

Parduodu bites ir
tuščius avilius.

Teirautis
tel. 504 546 782.

Kovo 11-ajai

Minint Lietuvos Nepriklausomybės 25-metį Lietuvos Respublikos ambasadorius Šarūnas Adomavičius kartu su Varšuvos Karalių rūmų direktoriumi Andrzej Rotermond (Andrzej Rotermond) surengė minėjimą, kurio viena iš svarbių dalių buvo mokslinė konferencija. Joje buvo apžvelgti esminiai Lenkijos ir Lietuvos santykių aspektai bei jų suformavimo veiksniai. Pagrindinius pranešimus skaityti buvo pakviesti: 1990-ųjų atsikuriančios Lietuvos vadovas, Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, Lenkijos mokslų akademijos Istorijos instituto profesorius Marekas Kornatas (Marek Kornat), Kauno Vytauto Didžiojo universiteto istorijos prof. Šarūnas Liekis.

V. Landsbergis pabrėžė, kad Lietuvos ir Lenkijos santykius aptemdė 1920 metai – Želigovskio žygis, ir to įvykio šešėlis laikosi labai ilgai. Profesorius savo kalbą iliustravo dokumentinio filmo apie pirmą Sąjūdžio vizitą Lenkijos Seime 1990-aisiais ištrauka. Joje įamžinta, kaip sąjūdiečiai agituoja Lenkijos Seimo narius pasmerkti L. Želigovskio įvykdytą Vilniaus okupaciją ir taip prisidėti prie draugiškų santykių atkūrimo. V. Landsbergis apgailestavo, kad Lenkijos politikai nesiryžo tokiam žingsniui, tačiau dėkojo demokratišioms Lenkijos jėgoms, parėmusioms Lietuvą sunkiu atsiskyrimo nuo TSRS metu. Pareiškė, kad lenkų ir lietuvių nesutarimus dar sovietmečiu dirbtinai kurstė Maskva. Vienas tokių veiksmų buvo bandymas įkurti lenkų autonomiją Vilniaus krašte.

Prof. M. Kornatas pristatė Česlovo Milošo ir Ježio Giedroico (Jerzy Giedroyc) susirašinėjamą Lietuvos temomis, aptarė jų laiškuose kritikuojamą

skirta konferencija Varšuvoje

Konferencijos dalyviai

Lenkijos laikyseną – delsimą pripažinti Lietuvos paskelbtą nepriklausomybę.

Po pranešimų kilo diskusijos. Pasisakė Nacionalinės bibliotekos direktorius Michalas Jagielo (Michał Jagiełło), Lenkijos konstitucinio teismo pirmininkas Andžėjus Žeplinskis (Andrzej Rzepliński), istorinio leidinio „Karta“ redaktorius Zbignevus Gliuza (Zbigniew Gluza), Seinų apskrities viršininkas Piotras Alško (Piotr Alszko), „Gazeta Wyborcza“ vyr. redaktorius Adamas Michnikas (Adam Michnik) ir kt.

Prieš du mėnesius A. Michnikas apdovanotas vienu garbingiausių Lietuvos apdovanojimų, kuriuos iki šiol buvo gavę tik trys žmonės: Rusijos kovotojas už laisvę ir demokratiją Sergejus Kovaliovas, Lietuvos laisvės lygos kūrėjas, jos pirmininkas, disidentas Antanas Terleckas, buvęs Lietuvos katalikų kronikos redaktorius ir platintojas, Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Lietuvos laisvės premija – vienas garbingiausių įvertinimų Lietuvoje.

Turint omeny šį kontekstą labai netikėtai ir tiesmukiškai Lietuvos atstovų atžvilgiu nuskambėjo šiųmečio premijos laureato, vieno iš didžiausių Lenkijos dienraščių redaktoriaus replika Seinų apskrities viršininkui Piotriui Alško, kuris pasakojo, jog Seinuose tautiniu atžvilgiu atmosfera yra puiki ir niekas čia gyventojų neskirsto pagal tautinę priklausomybę. Būtent A. Michnikas tuomet papriekaištavo, kad Seinuose taip puiku nėra, mat vis dar trūksta Antano Baranausko gatvės. Anot jo, tai būtų gražus draugiškumo lietuviams ženklas. Už tai Lietuva galėtų atsidėkoti Lenkijai dvikalbėmis lentelėmis Vilniuje ir pan.

Buvęs kultūros viceministras M. Jagielo kalbėjo panašiu tonu. Jis kritikavo LLRA lyderio Valdemaro Tomaševskio prorusišką laikyseną, gyrė Lenkijos lietuvių bendruomenę, visados išsirenkančią išminčius vadovus, tačiau, tarp kita ko, paminėjo, jog

Lietuva turėtų sutikti dėl dvikalbių lentelių. Teigė: jei Lietuva tenkintų šalies lenkų reikalavimus, jie atsiribotų nuo savo vadovo.

Deja, tokie samprotavimai neatrodo labai logiški. Kodėl gyventojai turėtų atsiriboti nuo savo lyderio, jeigu jis pasirodytų esąs efektyvus, o jo vadovaujamos partijos politika nuolat remiama Lenkijoje? Anaip tol – jis įgytų dar didesnio pasitikėjimo ir svorio.

Z. Gliuza priminė, kad prieš kiek laiko pasiūlė Varšuvos politikams pradėti su Vilniumi tikrą dialogą ir liautis Lietuvai nurodinėti, pamokslauti, skusti ją tarptautinėms organizacijoms, tačiau jo kreipimosi nebuvo paisoma. „Kartos“ redaktoriaus pasisakymas sulaukė daugiausia konferencijos dalyvių plojimų. Deja, Lenkijos politikų toks balsas lieka neišgirstas.

Minėtoje konferencijoje dalyvavo daug Lenkijos lietuvių bendruomenės atstovų (iš Punsko specialiai į Varšuvą vyko autobusiukas su bendruomenės, draugijų, kultūros ir švietimo įstaigų vadovais), kuo pasidžiaugė LR ambasadorius Š. Adomavičius. Mat teigė, jog jam labai svarbu, kad gausiai atstovaujama Lenkijos lietuviams.

Pasibaigus konferencijai Karalių rūmų didžiojoje salėje koncertavo Vilniaus M. K. Čiurlionio menų mokyklos mokiniai. „Aušros“ inf.

Ką jaunimui reiškia Kovo 11-oji?

INA PEČIULYTĖ

Kaip ir kiekvienais metais Punske buvo paminėta Kovo 11-oji – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena. Šiomet tai neeilinis įvykis – mat Lietuva švenčia jau 25-ąją laisvės gimtadienį. Ta proga kovo 15 d. Punsko lietuvių kultūros namuose Kovo 11-osios licėjaus mokiniai parodė šiai šventei skirtą meno programą. Kadangi visai neseniai (gruodžio 15 d.) buvo paminėtos Šlynakiemyje žuvusių partizanų Jurgio Kriškėičio-Rimvydo ir Vytauto Prabulio-Žaibo 65-osios mirties metinės, koncerto režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė ypatingą dėmesį ir skyrė partizanų temai. Koncertas pavadintas „Miško brolių sakmės“. Jame išgirdome partizanų dainas, eiles, ištraukas iš dienoraščių, laiškų ir jų mylimųjų pasakojimų, pasirodė choras „Pasešupiai“ ir šokių grupė „Šalčia“. Į šventę buvo pakviesta Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė – garsaus Lietuvos partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago dukra. Ji priminė susirinkusiems, kokie svarbūs buvę partizanai. Kas žino, galbūt tik jų dėka Lietuva dabar gali laisvai, niekieno neengiamai augti... (Kalbą skaitykite „Aušros“ 7 nr.)

Visi gerai žinome, kokiame pavojuje šiuo metu atsidūrusi Vidurio Europa. Grąžinamas privalomas šaukimas į Lietuvos kariuomenę baugina ne vieną jaunuolį. Pastarąjį savaitgalį teko važiuoti į Kauną. Pamačiau NATO transportuojamą karinę techniką, mašinas, ginkluotę. Tai atrodė įspūdingai, tačiau nebuvo itin malonu akiai. Šis vaizdas privertė mane susimąstyti, ką šiuo metu jaunuoliui, taip pat man, reiškia laisvė? Juk vergija ateina pati, o laisvę tenka išsikovoti. Kaip

„Partizano“ priesaika

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

„Pasešupiai“

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Skaitovės

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

įsivaizduojame kovą dėl jos? Kiek būtume pasiryžę paaukoti „vardan tos Lietuvos“? Kaip elgtumės kilus grėsmei? Šie klausimai man be galo sunkūs. Visą laiką galime tik spėlioti. Tiesa dienos šviesą išvys tik kilus rimtam pavojui.

Manau, kad jaunimas nėra pakankamai sąmoningas ir tautiškai susipratęs. Iš tiesų mes nežinome, ką reiškia gyventi okupuotoje, prieš užgroboje šalyje. Nesuvokiame, kokį pragarą turėjo išgyventi mūsų seneliai ir proseneliai, kad dabar džiaugtumės visais ranka pasiekiamais patogumais. Abejoju, kad daug jaunų žmonių pasiryžtų paaukoti visą save tėvynės labui. Juk gyvename XXI amžiuje, kai pamažu užmirštama, kas tai užuojauta, geranoriškas darbas visuomenei, dvasinės vertybės. Dabar pasaulį užvaldė pinigai, savanaudiškumas ir ego-centriškumas. Nemanau, kad šiuolaikinis jaunimas mestų savo visus darbus ir pultų mirčiai tiesiai į glėbį kilnios idėjos vardan.

Kovo 11-osios minėjimas – tai visų lietuvių šventė. Deja, jaunajai kartai tokie minėjimai dažnai būna tiesiog pareiga, kurią reikia atlikti: pagiedoti himną, pasiklausyti patriotinių eilių, teksto apie Nepriklausomybės Akto pasirašymo aplinkybes. Jaunimas nesidomi istorija tiek, kiek ji yra to verta. Rimčiau nesusimąsto, kiek žmonės aukėjo, kad matytų laimingus savo palikuonis. Mūsų protėviams laisvė buvo turbūt svarbiausia vertybė. Šiandienis jaunimas tiesiog to nesupranta. O gal vertėtų įsigilinti į kažkada Adomo Mickevičiaus parašytus žodžius:

„Tėvyne Lietuva, mielesnė už sveikatą!

Kaip reik tave branginti, vien tik tas pamato,

Kas jau tavęs neteko...“.

Meilės tėvynei privalu mokytis iš tokių žmonių kaip Jurgis

Krikščiūnas ar Vytautas Prabulis. Partizanai buvo, yra ir bus geriausi patriotiškumo pavyzdžiai. Nūdien ne kiekvienas sugebėtų paaukoti savo jaunystę, pirmutinę meilę, ateities planus, o pagaliau ir gyvybę ir eiti gelbėti gimtąją šalį. O juk buvo laikai, kai jaunuoliai, niekieno neverčiami, ėjo į miškus ir kariavo su priešų kariuomenėmis. Ir nesvarbu, kad okupantų jėga buvo milžiniška. Juk lietuviui svarbiausia – idėjos kilnumas. Laisvos tėvynės idėjos kilnumas. Mūsų laisvės kelias dažnai buvo krauju palaistytas, širdies ašaromis apraudotas, kančiomis apšlakstytas. Todėl visi privalome suprasti ir branginti Lietuvą, būti visuomet pasiryžę stoti į kovą dėl jos!

Punsko Kovo 11-osios lietuvių licejaus direktorė I. Marcinkevičienė ir LLB valdybos pirmininkė D. Valukonytė

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Susirinkusius sveikina URM Užsienio lietuvių departamento vadovė Gintė Damušis

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Šoka „Šalčia“

Tomo Bernecko nuotr.

MOKU, GALIU, NEBIJAU, PADARYSIU!

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Augdami stebime pasaulį. Matome kvėpuojančią gyvybę, platančią civilizacijos grandinę. Klausomės spalvų melodijos, girdime emocijų kupinus balsus. Liečiame minkštus ir kietus raidžių patalus. Pradedame jausti trauką kažkam, ko dar nemokame nusakyti. Patirtis, meilė ir laikas padeda mums suprasti, kad esame laisvi. Galime kurti tai, kas mus žavi, ir taip, kaip kužda mūsų jausmai. Esame jaunos asmenybės, nešiojančios pulsuojančią viduje variklį. Ten yra mūsų fantazijos ir troškimai. Ten gimsta žodžiai: MOKU, GALIU, NEBIJAU, PADARYSIU!

Minėjome 25-ąsias laisvos Lietuvos metines. Keliasdešimt kartų vartydami kalendorių rodėme pirštais kovo 11-ąją, žymėjomės ją kaip svarbią lietuvių tautai dieną. Keldami vėliavą ir giedodami Lietuvos himną dvigubai džiaugėmės. Vienu metu pagerbėme už laisvą tėvynę kovojusius žmones ir dovanojome meilūs žvilgsnius Punsco licėjaus mokiniams bei jų mokyklai, pavadintai Kovo 11-osios vardu.

Kiekvienais metais Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena yra mums dviguba šventė. Kiekvieną kartą atgaiviname praeitį, nusipelnusius Lietuvai žmones ir laisvės skonį, kuriuo galime mėgautis ir mes, ir mūsų akyse suaugti skubančios kartos.

Šiomet Kovo 11-oji nepažymėta vien muzika ir žodžiais. Ji papildyta tyla ir spalvomis. Lietuvių kultūros namų fojė atidaryta paveikslų ir piešinių paroda. Tai mūsų krašto mokinių kūriniai, kurie pirmą kartą prieinami visuomenės akims. Iš tiesų retas išdrįsta parodyti tai, į ką sudėta šitiek jausmų, emocijų ir minčių.

Iš kairės: Živilė Kraužlytė, Paula Rupinskaitė, Kinga Berneckaitė

Pakalbinau tris Punsco Kovo 11-osios licėjaus mokes, kurių dailės kūriniai patraukė išskirtinumu, nepaprastomis formomis ir spalvų interpretacijomis.

Jurgita Stankauskaitė: Kada susidomėjote dailė?

Paula Rupinskaitė: Mėgdavau vaikystėje piešti, bet viskas prasidėjo nuo mokytojos Virginijos Valenskaitės. Jinai mokykloje vadovavo dailės būreliui. Tai ji pravėrė duris į šią sritį. Supratau, kad tai mano kelias. Būrelyje piešdavome ne tik įvairiems konkursams. Jinai visada prieidavo prie mūsų piešinių ir atkreipdavo dėmesį į klaidas. Mokytoja Virginija mus pagirdavo, bet neapsieidavo be pastabų. Sakydavo, kurią vietą galima pataisyti, ką reiktų pakeisti. Šitaip galėjome mokytis iš savo klaidų, kurias padarydavome popieriaus lape.

Kinga Berneckaitė: Pradinėje mokykloje kartą mokytoja pasakė, kad nemoku piešti. Po kelerių metų laimėjau konkursą. Tada Virginija Valenskaitė pasakė: „Tu moki, tu gali ir tu ateik pas mane į būrelį“. Taip ir

padariau. Vėliau pati internete ir televizijoje pradėjau stebėti dailės parodas. Susidomėjau abstrakcijomis. Tėvai man padovanojo drobę, sakydami, kad pabandyčiau tapyti. Labai bijojau ją sudergti, bet tėvai mane skatino pabandyti ir nieko nebijoti. Juk drobę galės kitą nupirkti. Paklausiau jų. Pabandžiau, ir man labai patiko.

Živilė Kraužlytė: Nuo mažens traukė mane piešimas. Darželyje tik piešdavau ir piešdavau. Mama pasakojo, kad namuose pasiimdavau pieštuką ir piešdavau ant sienų.

Ar jūs pačios domėjotės, kokius dažus naudoti tapant popieriuje arba drobėje?

P. Rupinskaitė: Mokykloje per dailės pamokas mums niekas apie juos nepasakojo. Tiesiog mokiniai to nereikalaavo. Aš pati nusipirkau įvairių dažų. Pirmieji mano darbai atlikti maišytais dažais. Nežinojau, kur čia esmė. Vėliau supratau, kad štai vieni tai aliejiniai, o kiti – akriliniai dažai. Vieni džiūsta ilgai, kiti labai greitai. Na ir visi jie yra skirtingų atspalvių. Supratau, kad pasirinksiu aliejinius dažus.

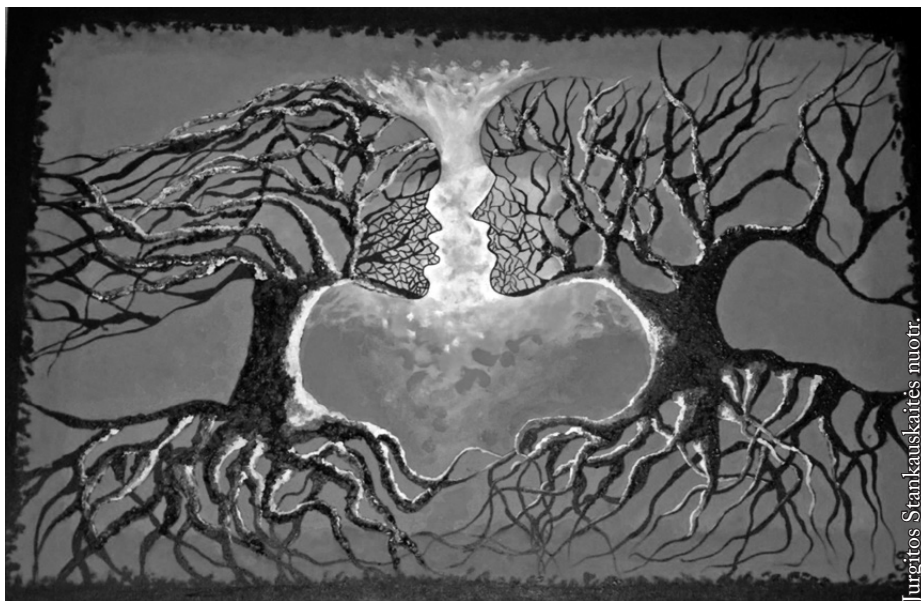
K. Berneckaitė: Man buvo atvirkščiai nei Paulai. Aš irgi nusipirkau dviejų rūšių dažus. Man vėlgi nepatiko aliejiniai, nes nesinorėjo laukti, kol jie išdžius. Aš noriu labai greitai užbaigti vieną piešinį ir imtis kito.

Ž. Kraužlytė: Aliejiniais labai mažai bandžiau tapyti. Kol kas naudoju tik akrilinius dažus.

P. Rupinskaitė: Aš kantrus žmogus. Mano paveikslai ilgai džiūsta, bet iš karto pradedu kelis darbus. Kai vienas džiūsta, imuosi kito. Be to, turiu kitų pomėgių, tad yra laiko paveikslams džiūti.

K. Berneckaitė: O aš visiškai priešingai. Štai, pavyzdžiui, vieną penktadienį sugalvojau, kokią paveikslą nutapyti. Tai vos išsėdėjau mokykloje – taip norėjosi grįžti namo ir imtis darbo. Prie piešinio sėdėjau iki vėlaus vakaro, kol neužsimaniau miego.

P. Rupinskaitė: O man paskutinį kartą buvo taip. Susitikau su draugais. Skambėjo muzika. Atsiguliau ant grindų ir žiūrėjau į degančias lemputes. Žiūrėdama į jas vaizduotėje ėmiau kurti paveikslą. Su kiekviena nauja daina pridėdavau mintyse naujus paveikslo elementus. Pasakiau draugams, kad ką tik sugalvojau, koks bus kitas mano kūrinys. Jie stebėdamiesi

Kinga Berneckaitė: „Kartą teta manęs paprašė nutapyti paveikslą. Ji ruošėsi savo vestuvėms. Ta proga nusprendžiau paruošti jai dovaną. Čia nutapyti susijungė du žmonės, kartu einantys į šviesią ateitį.“

paklausė, kada aš suspėjau tai padaryti. O man tiesiog pakako vieno elemento, kuris mane įkvėpė ir padėjo susikurti vaizdą.

Ar muzika prisideda prie jūsų kūrybos?

P. Rupinskaitė: Jeigu pats groji arba, pavyzdžiui, dainuoji, tai dar labiau skatina kurti. Muzika susijungia su piešimu. Aš negaliu kurti be muzikos.

O ar nepavyktų piešti tyloje, gamtoje?

Ž. Kraužlytė: Na aš dar taip nebandžiau.

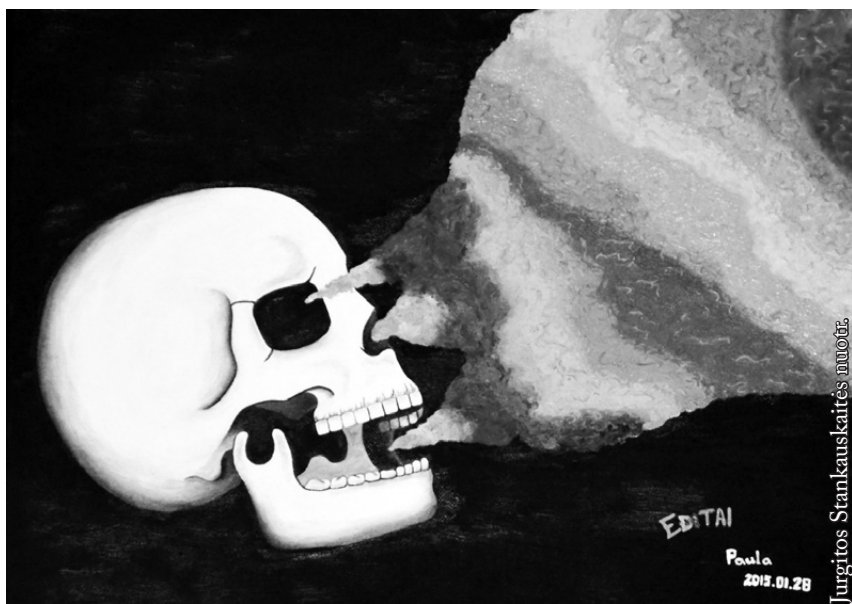
K. Berneckaitė: Aš bandžiau piešti pieštuku. Turiu kelis kraštovaizdžių piešinius. Labai mėgau piešti medžius. Mano mokytojas yra pasakęs: „Jeigu mokėsi piešti medžius, mokėsi idealiai nupiešti žmogų“. Todėl vasarą teko sėdėti lauke ir kurti lape medžius. O norėdama piešti abstrakcijas, turiu klausytis muzikos, kurią labai mėgstu ir kuri inspiruoja. Dainų žodžiai yra įkvėpimo šaltinis.

Lankote papildomas piešimo pamokas ar kursus?

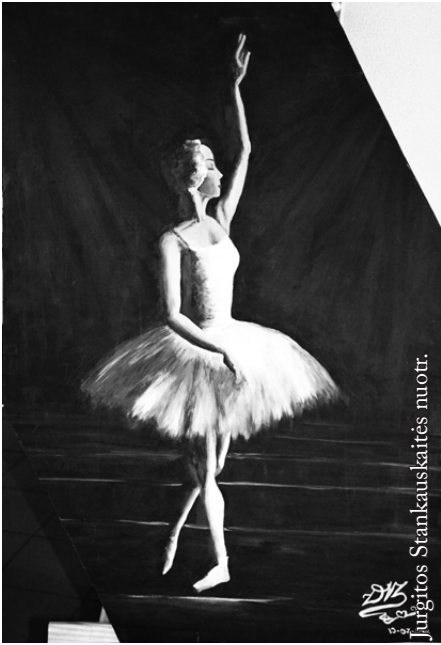
Ž. Kraužlytė: Taip, važinėjame į Suvalkus.

P. Rupinskaitė: Dirbame toje pačioje vietoje, bet turime skirtingus mokytojus. Tai Suvalkų kultūros centras (SOK). Mane ir Živilę moko vienas mokytojas, o Kingą kitas.

K. Berneckaitė: Kadangi labai mėgstu tapyti, man mokytojas padeda šioje srityje tobulėti, kad kuo geriau pasiruoščiau studijoms, stojamiesiems egzaminams.

Paula Rupinskaitė: „Tai mano mintys. Atskleidžiama tamsioji pasaulio pusė, sujungta su gerąja. Matome kontrastą. Pasaulyje nėra tik gėrio arba tik blogio. Viskas jungiasi, ir reikia mokėti su tuo gyventi.“

Živilė Kraužlytė: „Su šiuo piešiniu mokytojai paskatinus dalyvavau konkurse. Tai balerina, kurią mačiau kažkokioje parodoje.“

Ar dažnai tenka važinėti į papildomas piešimo pamokas?

Ž. Kraužlytė: Tris kartus per savaitę.

P. Rupinskaitė: Mes galime važinėti tik du kartus per savaitę, kadangi mus vežioja mūsų mamos.

K. Berneckaitė: Aš važinėju kiekvieną šeštadienį.

Kodėl šiemet per Kovo 11-osios šventę sumanyta atidaryti parodą ir piešinių parodą? Kas jus paskatino prie jos prisijungti?

P. Rupinskaitė: Kovo 11-oji – tai licėjaus šventė. Buvo nuspręsta parodyti tai, ką mokiniai sugeba daryti, todėl sumanyta paroda. Kas norėjo, tas atnešė savo piešinius ar paveikslus. Niekas mūsų nevertė. Tai buvo puiki proga parodyti savo kūrinius.

Šeštoji lietuvių kalbos olimpiada Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniams

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Šiais metais Lietuvių kalbos olimpiada vyko Dzūkijoje, Druskininkų „Ryto“ gimnazijoje, kovo 13–14 dienomis. Lietuvos mokyklų mokiniai atliko dvi užduotis: rašė testą ir esė, o lietuviai iš užsienio turėjo dvi užduotis raštu ir dvi žodžiu. Jie pirmiausia rašė kalbos vartojimo testą ir samprotavimo rašinį, o po pietų kalbėjo pasirinkta tema ir deklamavo eilėraštį.

Olimpiadoje dalyvavo Vasario 16-osios gimnazijos Hiutenfelde, Vokietijoje, Baltarusijos Pelesos ir Rimdžiūnų mokyklų, Maskvos, Rygos mokyklų, Vilniaus lietuvių namų ir mūsų krašto – Punsko Kovo 11-osios licėjaus, Dariaus ir Girėno gimnazijos bei Seinų lietuvių „Žiburio“ gimnazijos mokiniai. Iš viso 9–10 klasių dalyvių buvo 16, vyresniųjų (11–12 klasių) – 10.

Kai jaunimas atlikinėjo užduotis, mokytojai dalyvavo seminare, kur savo mintimis apie keičiamas lietuvių kalbos mokymo programas dalijosi Ugdymo plėtros centro atstovė Zita Nauckūnaitė ir Vilniaus

universiteto dėstytojas Regimantas Tamošaitis.

Kovo 14-ąją buvo paskelbti olimpiados rezultatai. Jaunesniųjų grupėje pirmąją vietą laimėjo Montis Norvaišis iš Vasario 16-osios gimnazijos (9 klasė), antrąją Maskvos Jurgio Baltrušaičio mokyklos mokinys Mantas Gailius (10 klasė), trečiąją Gabrielė Krakauskaitė, Punsko Kovo 11-osios licėjaus I (10) klasės mokinė.

Vyresniųjų grupėje pirmąją vietą laimėjo Evelina Baniūnaitė iš Vasario 16-osios gimnazijos (11 klasė), antrąją Ina Pečiulytė, Punsko Kovo 11-osios licėjaus III (12) klasės mokinė, trečiąją Gabrielė Vaineikytė, Rygos lietuvių vidurinės mokyklos vienuoliktokė.

Pirmųjų vietų laimėtojai dovanų gavo planšetinius kompiuterius, antrųjų – elektronines skaitykles, o trečiųjų – mp4 grotuvus. Nebuvo užmirštas nei vienas olimpiados dalyvis – visi namo parsivežė pagyrimo raštus ir simboliškas dovanėles.

Užsienio lietuviškų mokyklų olimpiados dalyviai ir laureatai su savo mokytojais

Margučiai

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Boženos Bobinienės nuotr.

Margutis – gyvybės simbolis. Kiaušiniai marginti nuo seno. Stengtasi, kad jie būtų kuo gražesni. Šiais laikais yra labai daug kiaušinių marginimo būdų. Kiekvienais metais atsiranda vis naujų. Svarbu, kad margutis būtų skoningas ir meniškas. Tačiau per Velykas norisi turėti tradicinių, natūraliais dažais nudažytų kiaušinių. Gražiausi ir sveikiausi – augalinės kilmės dažai bei bičių vaškas. Tad prisiminkime kiaušinių marginimo būdus.

Kastulė Subačienė sako: „Tėvas tai prideda surūdijusių gelažų, kokso dzindrų (iš kalvės žaizdro iškūrytų tokių angliukų), užmerkia viskų vandenin kacili, tai siūlus arba margucus labai gražai juodai apkvarbina. Tai ažuolo žievių padroža, padzovina, paverda, tai pieskinė spalva būna. Ranka svogūnų lukštus ir būna kiaušinių marginimu beveik rusva spalva.“ Dažyti užplikytais svogūnų lukštais – vienas pačių seniausių marginimo būdų.

Marginimui naudojami natūralūs dažai, gaunami iš augalų dalių. Reikia paimti tiek vandens, kad jis apsemtų dažomus kiaušinius. Į vandenį

įpilti vieną šaukštelį acto ir tam tikrą kiekį intensyvią spalvą turinčių augalų dalių. Mišinys verdamas 15 min. Į atvėsusius dažus merkiama kiaušiniai ir verdama dar 15 min. Išvirti kiaušiniai palaikomi dažuose. Nuo to, kiek laiko laikysime margučius dažuose, priklausys spalvos intensyvumas. Galima kiaušinius skutinėti arba marginti vašku ir po to merkti į kitos spalvos dažus. Kad geriau nusidažytų, reikia įberti žiupsnelį druskos arba įpilti acto.

O štai kaip galima gauti atitinkamas spalvas. Geltonai spalvai reikia džiovintų ramunėlių (1 puodelis

ramunėlių, 1 šaukštelis acto, vandens) arba alksnio žiedų (jų reikia vasarą prisirinkus prisidžiovinti), šokoladinei – 4 šaukštų kavos tirščių, rudai – riešutų kevalų arba arbatos (12 pakelių arbatžolių, 1 šaukštelis acto, vandens), ochros – 4 puodelių raudonojo svogūno lukštų, žaliai – šviežių beržo lapelių, rugių, avižų, kviečių želmenų, špinatų (2 puodeliai špinatų, 1 šaukštelis acto, vandens), žalsvai rusvai – užplikyto šieno, rožinei – burokėlių sulčių ir šaukštelio acto, mėlynai – 2 susmulkintų galvų raudonojo kopūsto, 2 litrų vandens ir 6 šaukštų acto (norint ryškiai mėlynos spalvos reikia mirkyti per naktį), aukso – 2–3 šaukštelių ciberžolės arba geltonojo imbiero miltelių.

Marginant kiaušinius vašku pradžioje reikia pasigaminti įrankį: į pieštuką ar pagaliuką įsmeigti nedidelį smeigtuką arba vinį su maža galvute. Skardinėje ištirpinti vašką ir laikyti jį ant mažytės ugnies, kad neatvėstų. Smeigtuko galvutę merkiame į ištirpintą vašką ir piešiame norimus raštus ant kietai išvirto ir dar šilto kiaušinio. Kai vaškas sustingsta, kiaušinis dedamas į šiltus dažus kelioms valandoms. Išimta

Boženos Bobinienės nuotr.

Boženos Bobinienės nuotr.

reikia nusausti servetėlę. Kad vaškas nutirptų, kiaušinis įdedamas į karštą vandenį ar pašildomas ir nušluostomas servetėlę.

Ant nudažytų natūraliais arba sintetiniais dažais kiaušinių mažų peiliuku galima išskutinti įvairiausius raštus. Kiaušinį galima papuošti taip pat žolyte: kietai virtas kiaušinis apdedamas išdžiovintais lapais, apvyniojamas marle, kuri suimama ir siūlu viename kiaušinio gale surišama. Toks margutis merkiamas į dažus. Džiovinti žiedeliai ar lapeliai, žolės stiebeliai palieka gražius atspaudus.

O štai kaip išpūstas kiaušinis puošiamas siūlais ir vilna. Į vieną skylutę reikia įkišti siūlo mazgelį ir užtepti klėjais, paskui palaipsniui jais tepant kiaušinio lukštą vynioti siūlą. Jei norima kitos spalvos, tai siūlą nukirpti ir prie jo galo priklijuoti kitą. Puošiant vilna reikia pasiruošti

karštą muilo tirpalą, kiaušinį apdėti norimos spalvos vilnos gabalėliu, drėkinti karštu muilo tirpalu ir atsargiai glostyti, kol vilna priglus.

Birutė Roglienė iš Žagarių negaili savų patarimų. Ji išbandžiusi puošimą keliomis spalvomis (pradedant šviesiausiomis). Sugeba padaryti taip, kad viename margutyje būtų daug spalvotų raštelių. Vienspalvius skutinėja stiklo šukele ar kitu aštriu daiktu, aplipdo siūlais, sėklelėmis, gabalėliais šakelių arba vašku išmargina ornamentus: saulutes, mėnulių, rūtos šakelę, ratelius, žvaigždutes, gėlytes, kokį nors užrašą. Vašką galima laikyti metaliniam indelyje ant apversto lygintuvo – toje pačioje temperatūroje, kad nevirtų, bet būtų karštokas.

O kelių spalvų raštus margutyje Birutė gauna margindama kiaušinį vašku ir kiekvieną kartą merkdama į kitus dažus. Dažo ir spalvotu (daugelio spalvų) vašku, kurį palieka ant margučio. O norėdama, kad margutis būtų be vaško, tik su rašteliais, nudažytą įmerkia į karštą vandenį. Vaškui suminkštėjus nuvalo minkštu skudurėliu. Kitą skiautėlę pavilgo taukuose ar aliejuje ir margutį išblizgina.

Boženos Bobinienės nuotr.

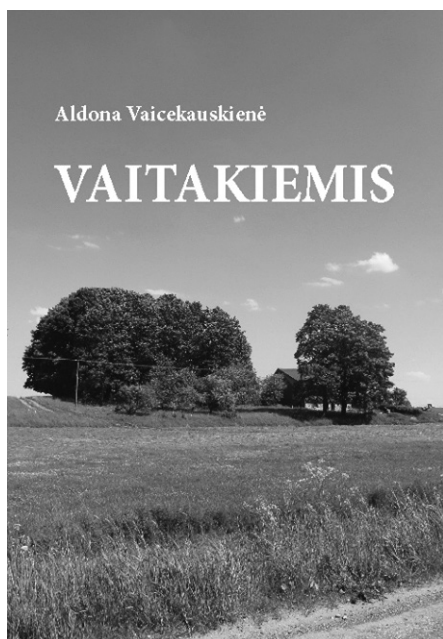
Ar reikia rašyti knygas apie mūsų lietuviško trikampio kaimus? Žinoma, kad reikia! Kaimų istorija ir dabartis, kuri labai greitai taip pat taps istorija, tai liudijimas apie mūsų kraštą, kad jis buvo ir iki šiai dienai yra lietuviškas. Tai galimybė kiekvienam iš mūsų atsekti savo šaknis ir perteikti jas savo atžaloms. O kuo giliau sieks mūsų šaknys, tuo sunkiau bus mus iš gimtojo krašto išrauti. Tie, kurie skelbia, jog nereikia rašyti tokių knygų, iš tiesų taip nemano, tik galbūt bijo sunkaus ir sudėtingo darbo, jeigu jiems prireiktų rašyti ar rinkti medžiagą, o gal ne visai palankių informacijų, kurios gali netyčia atsiskleisti.

Kaimas tai gyvas organizmas, tai šeimos, žmonės, jų asmeninis gyvenimas, į kurį nevalia kitiems brautis, jeigu jie šito nepageidauja. Taigi rašyti apie šiuo metu gyvenančius žmones – labai slidus reikalas. Knygos „Vaitakėmis“ įžangoje parašyta: „Knygoje apie save ir savo artimuosius rasite tiek, kiek jūs patys norėsite apie save ir kitus papasakoti“. Kai kurie Vaitakiemio gyventojai ryžosi patys rašyti apie savo šeimą ir giminę. Vieni pateikė šeimos narių vardus, gimimo metus, informaciją apie jų išsilavinimą, darbą, kiti labiau įsigilino į savo giminės šaknis, dar kiti plačiau aprašė savo ar šeimos narių veiklą, nuopelnus, pasiekimus, pateikė prisiminimų, kaip gyvenimas atrodė jų jaunystės ar vaikystės laikais. Visos tokios informacijos įdomios ir po ilgesnio laiko bus labai vertingos. Skyrius, kuriame pasakojama apie šeimas, padalintas į poskyrius pagal sodybų išsidėstymą į tris linijas – „Sodžiškė“, II linija, „Juodžemiai“. Skyrelių, kur kalbama apie atskiras šeimas, antraštėse pirmiausia pateikiama dabartinių savininkų pavardė, paskui – ankstesnių sodybos gyventojų. Kadangi knyga gana stora (350 p.), pašaliniams žmonėms gal ir nebus įdomu gilintis į Vaitakiemio gyventojų biografijas, bet šie skyriai

Nauja knyga apie mūsų kraštą

Vaitakėmis, sud. A. Vaicekauskienė, Punksas: Aušra, 2014

JANINA MACUKONIENĖ

tikrai bus įdomūs dabartinių šeiminkų vaikams, anūkams ir proanūkiams, kai jie sulauks brandaus amžiaus. Iš patirties žinia, kad senelių kalbos jauniems būna labai nuobodžios ir jų nesiklausoma, o vėliau kažin ką atiduotum, kad galėtum paklausti labai svarbių dalykų, bet... jau nebūna ko.

Labai svarbią vietą knygoje užima kaimo istorija. Apie tai, kas jau sudėliota į vadovėlius, žymiai paprasčiau rašyti, nes tai tiesiogiai mažiau susiję su dabartiniais gyventojais, tačiau istorinės medžiagos konkrečiai apie vieną kaimą labai sunku rasti. Knygos sudarytoja kruopščiai jos ieškojo archyvuose, bibliotekose, kreipėsi asmeniškai į istorikus, vartė periodinius leidinius ir jau išleistas knygas, susijusias su mūsų kraštu, sėmėsi informacijos iš įvairių šaltinių ir iš pačių vyriausių gyventojų atminties. Pasitelkta, tarp kitko, K. Mielkaus,

K. Cibulsko, P. Vitkausko knygas, J. Pajaujo straipsnius apie mūsų kraštą. Skyriai „Nelikome nuošaly, kai mūsų tauta grūmėsi dėl laisvės“, „Kaimas seniau ir dabar“, „Kaimo šviesuoliai“, „Kultūrinė veikla“ turėtų būti įdomūs platesnei mūsų krašto ir Lietuvos visuomenei, ypač tiems žmonėms, kurie domisi istorija ar kultūra. Iš šios knygos galima nemažai sužinoti apie mūsų krašto žmonių indėlį atkuriant Lietuvos valstybę 1918 m., apie Vaitakiemio savanorių kovas, sudėtingą padėtį Vaitakiemiui atsiradus demarkacinės linijos ruožė, šaulių veiksmus ir vėliau jų garsią bylą, skaudžius aktyvesnių gyventojų persekiojimus. „Vaitakiemyje“ atsiskleidžia ir Antrojo pasaulinio karo įvykiai, paminėti pokariu veikę, iš Vaitakiemio kilę partizanai, kovos dėl lietuvių kultūros ir švietimo.

Skyriuje „Vaitakiemio pagrindinė mokykla“ pateikiama visa šio kaimo švietimo istorija nuo XX a. pradžios iki naujai pastatytos mokyklos uždarymo. Paminėti Vaitakiemyje dirbę mokytojai, atpasakota naujo pastato statybos istorija.

Visoje knygoje pateikiama daug etnografinės medžiagos. Apie materialiąją kultūrą rašoma visų pirma poskyryje „Kaimo vaizdas, sodybos“, o daugiau apie dvasinę kultūrą – skyriuose „Papročiai ir tradicijos“, „Kaimo kryžiai“, „Žolinių vainikai“.

Stengtasi išsaugoti taip pat kaimo kalbinį paveldą. Skyriuje „Kalba“ surašytos visos Vaitakiemio gyventojų pavardės, aptiktos istoriniuose šaltiniuose ir šiuolaikiniuose dokumentuose, pateikiant jų tarminį variantą, suliteratūrintą bendrinės kalbos

formą ir dokumentuose įrašytą su lenkintą variantą. Mūsų pavardžių dvilypumas ar trilypumas tai taip pat labai svarbus liudijimas būsimiems istorikams ir kalbininkams. Šiame skyriuje rasime ir dar neužmirštus mikrotoponimus (laukų, kalnų, balų pavadinimus) ir bendrus pasvarstymus apie gimtosios kalbos išlaikymo svarbą, raginimą susigrąžinti tikrąjį, lietuvišką savo pavardės variantą.

Knyga buvo rengiama gana skubotai. Kaip ir visas projektines veiklas, šį darbą labai varžė laikas. Knygos apimtis didelė, o laiko rėmuose, nors ir pratęstuose, vis tiek reikėjo sutilpti. O tiek daug dar norėjosi papildyti, išdailinti stilių, rasti daugiau šaltinių, bet vis atsirasdavo kokių nors kliūčių... Autoriai, kurių buvo bent keletas, mato savo tam tikrus trūkumus. Jei juos pastebės ir skaitytojas, lai atleiddžia. Tobulai tokį darbą atlikti gal visai neįmanoma, o vertinimų visada būna tiek, kiek yra skaitytojų. Reikia nuoširdžiai padėkoti visų pirma šio veikalo iniciatorei, pagrindinei autorei ir sudarytojai, nes jeigu ne jos pastangos, drąsa, atkaklumas ir darbas ne pagal savo jėgas, knyga „Vaitakėmis“ tikrai nebūtų išvydusi pasaulio.

Žinoma, gaila, kad nepavyko išsiaiškinti, kurioje vietoje buvo tas Vaito kiemas. Tokia aiški kaimo pavadinimo etimologija! Gal sodyboje, kuri pavaizduota viršelyje? Prieš daugelį metų buvo atrasti tam tikri pėdsakai, bet šiai hipotezei patvirtinti arba paneigti neužteko nei laiko, nei jėgų; o padavimo, jeigu jau niekas anksčiau nesukūrė, tai ir dabar nekursime.

Sielą praturtinusi išvyka

NERINGA VIRAKAITĖ

Kovo 10 d. Lietuvių etninės kultūros draugijos globojami „Saulalės“ ir muzikantai buvome nuvykę į Žaiginio kaimą. Ten mus šiltai priėmė Raseinių rajono Žaiginio Pranciškaus Šivickio mokyklos mokiniai ir mokytojai. Šią mokyklą lanko vaikai nuo pirmos iki dešimtos klasės. Mielai dalyvavome patriotinių dainų konkurse. Rungėmės su 10 kitų vaikų grupių. Po ilgų komisijos svarstymų mes buvome paskelbti nugalėtojais. Šiuo laimėjimu visi labai džiaugėmės. Vėliau Žaiginio mokyklos bendruomenė mus pavaišino, taigi sočiai ir skaniai pavalgę važiuojame lankyti Šiluvos.

Šiluvoje lankėme bažnyčią, kuri garsėja akmeniu su mažo Jėzaus pėdute. Vienuolė mums papasakojo to ypatingojo akmens istoriją bei apie katalikybės sustiprėjimą šiame krašte. Daug sužinojome apie kovą tarp kalvinistų ir katalikų. Kad geriau viską įsivaizduotumėm, nuėjome į ligonių koplyčią, kur pamatėme kryžių, kurį peršovė katalikų priešai.

Iš Šiluvos nuvykome į Maironio tėviškę Pasandravį. Gidė mums parodė Jono Mačiulio namą, kur jis gyveno kartu su trimis seserimis Pranciška,

Nastutės Sidarienės nuotr.

Nastutės Sidarienės nuotr.

Nastutės Sidarienės nuotr.

Kotryna ir Marcelė. Ji papasakojo istoriją, susijusią su Maironio šeimos gyvenimu. Turėjome progą pamatyti šulinį, kuriame kiekvieną rytą prausėsi didysis Lietuvos dainius.

Kupini įspūdžių atsisveikinome su

mus lydėjusiais mokiniais ir vienuole ir pasukome namų link. Kaune trumpai sustojome prie „Megos“, kad galėtume nupirkti lauktuvių namiškams.

Išvyka visiems labai patiko. Pamatėme ir sužinojome daug įdomių dalykų apie mūsų Tėvynę. Man patiko ne tik vietos, bet ir žmonės, kurie laikė mus savais ir labai šiltai su mumis bendravo. Mielai grįžčiau ten dar kartą.

Broliai Radziukynai

Per keturis savo darbo dešimtmečius tekdavo nuolat domėtis iškiliais Lietuvos žmonėmis – broliais Radziukynais. Dirbau prie didžiausio Dzūkijos ežero – Dusios. Šalia jo yra Sutrės kaimas, čia Radziukynų šaknys, gimimo vieta.

JONAS JURAVIČIUS

RADZIUKYNŲ ATSIKILIMAS DZŪKIJOJE

Kaip rašo istorikas, Seinų kunigų seminarijos auklėtinis Jonas Reitelaitis, jis Radziukynų šeimos istoriją pažino lankydamas parapijiečius. Radziukynų protėvis buvęs Baro konfederatas, atbėgęs į Lietuvą, nusipirkęs žemės ir pasivadinęs Radziukynu. Tai buvo Lietuvos ir Lenkijos valstybės saulėlydis. Radziukynas Pranas gimė 1815 metais. Jis turėjo tris sūnus: Vincą, Juozapą ir Motiejų.

MOTIEJUS RADZIUKYNAS

Motiejus Radziukynas gimė 1837 m. gruodžio 15 d. Mokėsi Seinų kunigų seminarijoje. 1863 m. sukilimas vyko jam kunigaujant Garliavos bažnyčioje. Jis prisaiškino keltą sukilėlių, žuvusių slapta laidojo, pagelbėdavo pinigais. Už dalyvavimą 1863 m. sukilime 1865-aisiais buvo ištremtas į Sibirą. Tremtyje išbuvo 12 metų. Mirė 1912 m. Krosnoje. 2012 m. Krosnos vidurinės mokyklos mokytojų ir mokinių pastangomis buvo atnaujintas ir sutvarkytas paminklas. Mokykla gražiai paminėjo kunigo M. Radziukyno mirties šimtąsias metines.

JUOZAPAS RADZIUKYNAS

Daugiausiai žinių turime apie Juozapą Radziukyną. Autorius Bronius Kašelionis knygoje „Dainava Seinų kraštas“ jam skiria tris puslapius, todėl nesinori kartoti svetimų minčių ir žodžių. Straipsnio pabaigoje už-

simenama, kad J. Radziukynas mirė 1925 m. birželio 9 d. ir palaidotas Suvalkų kapinėse. Jo kapas nežinomas.

Suvalkuose gyvenančių lietuvių dėka autoriui pranešiau, kad J. Radziukyno kapas surastas. Už šį suradimą reikia dėkoti ponui Kazimierui Baranauskui, kuris žurnale „Suvalkietis“ skaitytojus artimai supažindino su J. Radziukyno veikla.

VINCAS RADZIUKYNAS

Mano rašinio tikslas pristatyti vieną iš trijų Radziukynų – Vincą ir jo palikuonis. 1870 m. V. Radziukynas gyveno Suvalkų gubernijos, Kalvarijos apskrities, Balkūnų valsčiaus Kurnėnų kaime. Jo tėvas sūnų Juozapą leido į mokslus Varšuvoje, Motiejų į Seinų kunigų seminariją, o trečiam sūnui Vincui paskyrė ūkininko dalį. Kurnėnų kaime nusipirko 40 hektarų žemės. Gretimame Balkūnų kaime pasiturinčiai gyveno Žmuidzinavičiai. Abi šeimos artimai bendravo, pasikeisdavo gaunamais laikraščiais, knygomis. Mokytojas Juozapas atvykęs iš Varšuvos pas brolių Vincą atostogauti susipažino su Žmuidzinavičių šeima. Kaip rašo dailininkas Antanas Žmuidzinavičius savo atsiminimuose, tik J. Radziukynui primygtinai reikalaujant jį tėvas leido į mokslus.

V. Radziukynas, sulaukęs Lietuvos nepriklausomybės, 1920 m. mirė, palikęs du sūnus Lauryną ir Vincą ir keturias dukras. Vincas paveldėjo tėvo vardą ir jo ūkį, o brolių Lauryną leista į mokslus.

LAURYNAS RADZIUKYNAS

Laurynas Radziukynas gimė 1880 m. Kurnėnų kaime (dabar Alytaus rajonas, Miroslovo seniūnija). Vaikystėje lankė Miroslovo liaudies

mokyklą. Į ją vaikščioti reikėjo kelis kilometrus. Tą skausmingą kelionę į mokyklą per pusnis su klumpėmis jis atsiminė visą savo gyvenimą.

Aukštojo mokslo baigimo diplomą gavo baigęs Peterburgo technologijos institutą. Įsigijo inžinieriaus specialybę. Nuvykęs į Ameriką, dirbo cinko kasyklose. Tuo metu amerikiečių kompanija nuomojo iš carinės Rusijos aukso kasyklas prie Lenos upės. Amerikiečiai pasamdė L. Radziukyną šiam darbui, nes jo specialybė atitiko keliamus reikalavimus, jis gerai mokėjo rusų kalbą, žinojo šios šalies papročius. 1905 m. per Rusijos imperiją nuvilnijo revoliucijos banga. Caro valdžios įsakymu buvo sušaudyti sukilę darbininkai – kalnakasiai minėtoje kasykloje. Šioje suirutėje inžinieriui L. Radziukynui nieko neliko, kaip gelbėti save ir kuo skubiau bėgti iš Rusijos į Ameriką. Todėl padedamas juodaodžio tarno, atsivežto iš Amerikos, arkliais per Sibirą, Mandžiūriją

pasiekė Tolimuosius Rytus, o iš ten ir Ameriką. Nuo to laiko labai pradėjo gerbti Amerikos juodaodžius. Broliui pasakodavo, kad tik savo tarno dėka jis išliko gyvas šioje ilgoje ir pilnoje pavojų kelionėje. Pasakodamas pabrėždavo, kad jo tarnas kebliose situacijose pasirodydavo protingesnis ir gudresnis už jį, nors jokių mokslų nebuvo baigęs.

1922–1966 metais buvo biznio vadovas Čikagoje. Vasaromis atostogaudamas pas brolių klausdavo, kokį atminimą galėtų palikti tėviškei.

TĖVIŠKĖJE STATOMA MOKYKLA

1934 m. vasarą Kurnėnuose prasidėjo neįprastas, malonus šurmuly – mokyklos statyba. Beveik visos medžiagos (net mokyklos langų stiklai) buvo gabenamos iš Čikagos. Pradžioje jos buvo vežamos iš Niujorko uosto ir plukdomos į Klaipėdą, vėliau geležinkeliu į Alytų, iš ten arkliais pakinkytai vežimai į Kurnėnus. Už visą atplukdytą krovinį reikėjo sumokėti 41000 litų muito. Tai vienintelė iš Amerikos atplukdyta mokykla Lietuvoje. Daugiau kaip 97 metrų gylio mokyklos šulinio iškasimas ir betoniniai žiedai (didelė naujovė tais laikais) kainavo 10000 litų. Mokyklos statytojai už darbo dieną gaudavo nuo 3 iki 3,5 lito. Projekto brėžiniai labai kruopščiai ir detaliai buvo nubraižyti Amerikoje (žaliame popieriuje baltu tušu), instrukcijos surašytos anglų kalba. Greta mokyklos buvo pastatyta ir vėjo jėgainė, aprūpinusi ją elektra.

Kad tėviškės vaikams nereikėtų kaip kažkada jam į mokyklą kasdien eiti daug kilometrų ir iki kraujo klumpėse nutrinti kojas, skyrė 160000 litų mokyklai pastatyti Kurnėnuose. Pirmas skambutis čia nuskambėjo 1936 m. spalį, į klases sukviesdamas 51 mokinį. Mokyklos bokstelių papuošė Vytis, Lietuvos

herbas, sukurtas žinomo Alytaus keramiko Vytauto Brazdžiaus (vėliau politinio kalinio).

„Lietuvos aidas“ 1936 m. apie Kurnėnų mokyklą rašė: „Kurnėnų mokykla it bažnyčia su bokštu. Vietos gyventojams atrodė savotiška ir neįprasta jų akiai, bet ji yra prabangiška, gerai įrengta, su visais patogumais. Didžiulė gimnastikos salė, erdvios klasės, patogūs mokytojams butai ir kambariai, vonios, vandentiekis daro šią mokyklą vienintelę Lietuvoje.“

Alytaus miesto savivaldybė prie mokyklos statymo prisidėjo 11000 litų.

MATERIALINĖ PAGALBA LIKUSIEMS TĖVIŠKĖJE

Tvartas Radziukynų sodyboje

Pirmojo pasaulinio karo metu Radziukynų sodyba sudegė, todėl amerikono dėka buvo pastatyta nauja. Keturioms seserims jis išmokėjo dalis. Brolis Vincas, likęs tėviškėje, ūkininkaudamas ekonominės krizės laikotarpiu liko skolingas valstybei.

Grėsė ūkio išvaržymas. Brolio skolas išmokėjo Laurynas. Lauryno didelė materialinė pagalba vėliau atnešė didelę nelaimę Radziukynų šeimai.

1945 m. rugpjūčio 15 d. turėjo vykti Žolinės atleidai. Ankstų rytą į V. Radziukyno namus įsiveržė gin-

kluoti rusų kareiviai. Tai buvo pirmoji pokario auka šiame krašte. Kareiviai atvažiavo šeimos išvežti į Sibirą.

Onutė Radziukynaitė pasakojė: „Aš buvau tik ką baigusi Alytaus mokytojų seminariją. Laukiau rugsėjo 1-osios, buvau paskirta dirbti Vilniaus krašte. Iki mokslo metų pradžios buvo likę dvi savaitės, troškiau darbo su vaikais. Atvykę ankstų rytą kareiviai su stribais mus prikėlė iš lovų. Aš, būdama vienmarškinė, kareivių paprašiau leisti į kitą kambarį apsirengti. Vienmarškinė išsprukau per kambario langą ir prisidengdama tamsa leidausi bėgti kuo toliau nuo namų. Turėjau brolių, už save jaunesnį. Jis parėjęs iš šokių nuėjo į klojimą ant šieno miegoti.“

Jam pabudus namai buvo likę tušti ir apvogti tų pačių kareivių. Broliui liko vienas kelias, eiti partizanauti. Vėliau jų bunkerį, esantį miške, rusų kareiviai apsupo, brolis žuvo. Aš slapščiausi penkis mėnesius. Pagyvendavau pas buvusias mokytojų seminarijos mokslo drauges, gimines, bet visi tada bijojo laikyti svetimą žmogų, nes grėsė už tai kalėjimas. 1946 metų sausį mane suėmė. Po ilgų tardymų, fizinių kančių skyrė 10 metų lagerio ir 5 metus gyventi Sibire be teisių. Tardymo metu, kalinimo lageryje laikotarpiu, kelis kartus

Kurnėnų Lauryno Radziukyno mokykla

žvelgiau mirčiai į akis. Dabar nieks negali suprasti to laiko santykių tarp kalinčių ir prižiūrėtojų. Prižiūrėtojas be jokios priežasties šautuvo buože muša moterį-kalinę, įsitikinęs, kad daro labai gerą darbą šitaip kovodamas su tarybinės liaudies priešais. Prižiūrėtojams tokią mintį buvo įkalę kalėjimų vyresnybė. Tokia buvo visa Tarybų Sąjungos politika. Lagerio vargus vargau 10 metų tolimiausiam Rusijos šiaurės taške – Kolymoje. Tėvai buvo ištremti Permės srityje. Po 10 metų kalinimo aš dar 5 metus buvau be teisių. Tai tas pats, kaip lageris, tik kad dirbi be prižiūrėtojo ir naktį guli ne kalėjimo gultuose. Prasikankinusi 15 metų Sibiro šalčiuose susiradau tėvus. Dar tris metus lenkiau nugarą dirbdama sunkius vyriškus darbus, reikėjo uždirbti pinigų visai šeimai grįžti į namus. Tik po 18 metų sugrįžome į tėviškę. Gyvenant laimingą gyvenimą, 18 metų praeina nepastebimai, bet gyvenant taip, kaip pragyvenau aš, tai kaip visą laiką balansuoji tarp bado, šalčio ir mirties, atrodo, amžinybė.

Sugrįžome 1963 metais. Tėviškės nepažinome. Tuo metu valdininkai Lietuvoje žmonėms aiškino, kad buožės iš Lietuvos ištremti visam lai-

kui ir jie čia niekad negrįš. Išvežtųjų likusius pastatus ir kitą turtą pradėdavo dalintis tie, kurie išvežimui vadovavo. Kai nelikdavo niekuo daugiau pasinaudoti, pastatus nugriaudavo arba įleisdavo gyventi žmones, kuriuos šiandien tokius vadiname „bomžais“. Naujai apsigyvenę svečiuose „palociuose“ gyvendavo pagal šūkį: viename gale gyvenu, kitą namo galą kūrenu. Vietiniai valdininkai tokio barbariško elgesio nedraudė, buvo skubama, kad neliktų nieko, kur anksčiau gyveno „buržujai“. Todėl iš mūsų sodybos buvo likę tik maža dalis gyvenamojo namo, į kurį dar leido apsigyventi, o tvarto ir klojimo negrąžino, juo naudojasi kolūkis iki egzistavimo pabaigos.

Dėdė Lauryną prisimenu gerai, nors tuo metu buvau perkopusi dešimtmetį. Jis kasmet vasaromis parvažiudavo atostogauti pas mano tėtį, savo brolių. Parsiplukdydavo ir automobilį, kuriuo veždavo tėvus į bažnyčią. Kaimiečiams buvo labai nuostabu, kad automobilyje buvo radijas. Su nostalgija dėdė pasakodavo apie Peterburge pragyventus metus, ypač įsidėmėjau, kaip pasakodavo apie baltąsias naktis. Sakydavo, kad labai norėtų dar kartą aplankyti

Rusiją, ten, kur dirbo aukso kasyklose. Bet tuo metu jau ten buvo tarybų valdžia, kurios žiaurumų neįsivaizdavome.

Mano tėveliai, ištremti į Sibirą, niekaip nesuprato, už ką čia atvežė ir dabar badu marina.

Teismo jokio nebuvo, nieks žmogiškai nepasakė, nei už ką ši bausmė, nei kiek metų reiks išvargti. Jiems kilo mintis, kad brolis, gyvenantis Amerikoje, gali jiems padėti. Parašė laišką, kuriame jiems atrodė, jeigu brolis turtingas, tai ir galingas. Gal galėtų juos užtarti, kad leistų iš Sibiro į tėvynę. Tuoj gavo „atsakymą iš brolio“, kuris rašė, kad Amerikoje nubaustas žmogus pažinčių neieško, o kantriai ir sąžiningai atlieka paskirtą bausmę. Daug vėliau suprato, kad iš Tarybų Sąjungos tik paukščiai galėjo perskristi „geležinę uždangą“. Laiškas-ataskymas buvo Maskvos saugumo darbas.“

L. Radziukynas Amerikoje vedė. Žmona – lietuvė iš Aukštaitijos. Jie du susilaukė dviejų sūnų. Vyresnysis buvo Čikagos universiteto medicinos daktaras, jaunesnysis matematikas Purdue universitete.

1986 m. Kurnėnų mokykla šventė 50-metį. Buvo išsiųsti kvietimai ir mokyklos fundatoriaus sūnums. Vyresniajam buvo 63, jaunesniajam 60 metų. Mokyklos jubiliejaus organizatoriai gavo padėką už kvietimus ir atsiprašymą, kad dėl amžiaus ir užimtumo negalintys atvykti, bet prašė atsiųsti šventės išlaidų sąskaitą ir ją siūlėsi apmokėti. Sūnūs buvo paveldėję iš tėvo norą teikti labdarą. Tik jie nesuprato, kad jiems atvažiuoti turint mokyklos kvietimą į to meto Lietuvą buvo neįmanoma, kaip ir mokyklai gauti pinigų iš Amerikos.

L. Radziukynas, sulaukęs 86 metų, 1966-aisiais mirė. Žmona ir jis palaidoti Floridoje. Didžiausias paminklas jam stovi Alytaus rajono Kurnėnų kaime – jo vardu pavadinta Kurnėnų mokykla.

Partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago 97-ųjų gimimo metinių minėjimas

GINTARAS LUČINSKAS

Kovo 6 d. Alytuje vyko renginiai Lietuvos partizanų vado, brigados generolo Adolfo Ramanausko-Vanago 97-osioms gimimo metinėms paminėti ir Lietuvos partizanams pagerbti. Juose dalyvavo Alytaus miesto savivaldybės meras Jurgis Krasnickas, mero pavaduotoja Nijolė Makšutienė, Alytaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėjas Vytuolis Valūnas, gausus būrys svečių: A. Ramanausko-Vanago dukra Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė su sutuoktiniu Norbertu Skokausku, A. Ramanausko-Vanago bendražygis Juozas Jakavonis-Tigras, Varėnos rajono savivaldybės administracijos Merkinės seniūnijos seniūnas Gintautas Tebėra, Lietuvos partizanas, Laisvės kovos istorijos muziejaus Obeliuose (Rokiškio r.) vedėjas Andrius Dručkus-Kerštas, technikos mokslų daktarė Elena Kazlauskaitė, Lietuvos partizanas Juozas Janulevičius-Sapnas, Lietuvos partizano Vytauto Nanartonio-Nainio dukra Rima Rakauskienė, 1991 m. žuvusio Lietuvos savanorio Artūro Sakalausko tėvai Genovaitė

Dainavos apygardos partizanų memorialas kapinėse (Daugų g.) prie simbolinio Lietuvos partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago kapo

Sakalauskienė ir Pranas Sakalauskas, knygos „Iš kartos į kartą...“ autorius Jonas Arbačiauskas, Nacionalinės žurnalistų kūrėjų asociacijos pirmininko pavaduotoja Aldona Žemaitytė-Petrauskienė, atsargos pulkininkas Arūnas Dudavičius, kraštotyrininkas Gintaras Lučinskas, Vytauto Didžiojo universiteto magistrantė Greta Kučinskaitė, Alytaus Putinų ir Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazijų vadovai.

Iškilmingas renginys prasidėjo Alytaus lopšelio-darželio „Girinu-

kas“ vaikų programėle „Lietuva mažųjų širdelėse“. Lopšelyje-darželyje „Girinukas“ svečiai mokėsi lietuviškų žaidimų, lankėsi šios įstaigos patalpose, grupėse, apžiūrėjo baseiną, pabendravo su lopšelio-darželio bendruomene. Jiems ypač patiko lietuvių liaudies žaidimas „Joja, joja dziedukas“, kurį ir patys žaidė.

„Mums didelė garbė priimti tiek daug garbių svečių. Dėkoju visiems už patriotinės dvasios skleidimą. Šis susitikimas labai prasmingas, jau tampantis tradicija“, – sutikdamas

svečius Alytaus miesto savivaldybėje ir įteikdamas atminimo dovanas sakė Alytaus miesto savivaldybės meras J. Krasnickas. Švietimo skyriaus vedėjas V. Valūnas svečius supažindino su tautiniu, patriotiniu ir pilietiniu mokinių ugdymu Alytaus miesto savivaldybės švietimo įstaigose. Parodytas filmas apie Alytų.

Vėliau aplankytas Dainavos apygardos partizanų memorialas kapinėse (Daugų g.) ir

Fotografą Klaudijus Driskius pasakoja apie partizanų pasipriešinimą sovietų okupantams

simbolinis Lietuvos partizanų vado A. Ramanausko-Vanago kapas. Po pagarbos ir susikaupimo akimirkos padėta gėlių, savo kūrybos eiles skaitė savanorio A. Sakalausko motina G. Sakalauskienė, padėkos žodį tarė A. Ramanauskaitė-Skokauskienė.

Šios šventės proga Alytaus Putinų gimnazijoje vyko išskirtinė istorijos pamoka „Išsaugota tiesa“ apie Lietuvos partizanų pasipriešinimą sovietų okupantams. Pamoką gimnazistams vedė Lietuvos partizanas A. Dručkus-Kerštas ir fotografas Klaudijus Driskius. Moksleiviai apie partizanų gyvenimą, jų kovas ir pasipriešinimo dvasią išgirdo iš pirmųjų lūpų. Aktų salėje buvo eksponuojama paroda, keturiolikoje stendų pasakojanti apie Lietuvos partizanų Vytauto apygardos Lokio rinktinę. Parodos iniciatorius K. Driskius, keliaudamas per pokario istoriją, priminė svarbiausius faktus, stabtelėjo ties kiekvienu stendu, prikeldamas praeitį, žmones, jų likimus. Svečias pažymėjo, kad idėja atsirasti šiai parodai kilo susipažinus su Aukštaitijoje kovojusio partizano A. Dručkaus išsaugota Lokio rinktinės archyvo (1944–1958 m.) medžiaga, kurią sudaro įvairūs dokumentai, laišakai, dienoraščiai, fotografijos.

Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazijoje surengtas minėjimas, skirtas Lietuvos partizanų vado, brigados generolo A. Ramanausko-Vanago 97-osioms gimimo metinėms ir mokyklos dienai paminėti. Svečius pradžiugino gimnazistų meno kompozicija – poetinis spektaklis „Laiškai tie lyg paukščiai...“. Vėliau svečiai lankėsi gimnazijos muziejuje.

Paskutinė šventinių renginių dalis vyko Alytaus kraštotyros muziejuje. Direktorė Audronė Jakunskienė pristatė jo istoriją, kultūrinę-socialinę misiją. Muziejininkas Vilmantas Dunderis supažindino su atnaujinto muziejaus ekspozicijomis.

„Kas gavėnioje linksminas, tas Velykose verkia“

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Kastulė Marazaitė-Subačienė

Prisiminusi patarlę apie pasninko laikotarpį Kastulė Marazaitė-Subačienė vėliau ne tik papasakojo apie gavėnios papročius, bet ir prisiminė savo vaikystę bei ankstyvą jaunystę.

– Dar mokėčiau austi, – sako ji, – nors sunkiau būtų rišti nytis. Seniau vakarojant verpta, supta pančius, kulta, plėšyta plunksnas, dainuotos liūdno dainos, „Graudūs verksmai“ ir giesmės giedota. Per Užgavėnes ėjo vieni pas kitus, o gavėnios laikotarpiu jau labiau namų visi laikėsi. Penktadieniais kulniavom 7 km į Seinus Kryžiaus kelio eiti, o sekmadieniais – giedoti „Graudžių verksmų“. Visada daug sniego, pūgos, užneša kelius, šalčio iki 30 laipsnių.

Trečiadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais mama nedavė mėsos

valgyti. Ir šiaip mažiau duodavo, nes kai pasninkas, tai reikia nuo visko (ir valgio) susilaikyti. Tik sekmadieniais duodavo pavalgyti iki soties, o likusiomis dienomis reikėjo pasninkauti.

Pelenų dieną (ji laikoma pavasario pradžia) prasideda gavėnia. Bažnyčioje kunigas kiekvienam ant galvos paberia žiupsnelį pelenų. Tai simbolizuoja, kad žmogus iš dulkės gimė, dulke ir pavirs. Tą dieną atsisakoma sunkių darbų, surenkami visi indai ir išvalomi su pelenais, mazgojamas stalas, puodai, kad neliktų riebalų.

Per septynias gavėnios savaites nutyla muzika, dainos, barniai. Jei krikštynos – tai tylios, jei sutuoktuvės – tai tik per Juozines, kovo 19 d., ir be puotos, be vestuvių.

Jei per Juozines geras oras, tai bus geri metai – gyvuliai gerai augs. Nuo šv. Juozapo pradėdavo kapliuoti darželius (su daugiametėmis gėlėmis, rūtomis).

Per Kazimierines, kovo 4 d., išvaro gyvulius iš tvartų laukan, kad būtų sveiki, nes jau saulė arčiau – šviesesnė ir šiltesnė. Jei tą dieną išgirsi vieversį, tai nelabai gerai, nes gali būt šaltas pavasaris, nederlius laukia. Jei kovo 10-osios (40 šventųjų kankinių dienos) naktį pašala, tai šals dar 40

Gėlių puokštė

dienų. Kovo 25 d. parskrenda gandrų. Jis neša žmonėms laimę ir ant uodegos parneša kielę, kuri neva išspardo visus sniegus ir ledus, o tai reiškia žiemos pabaigą.

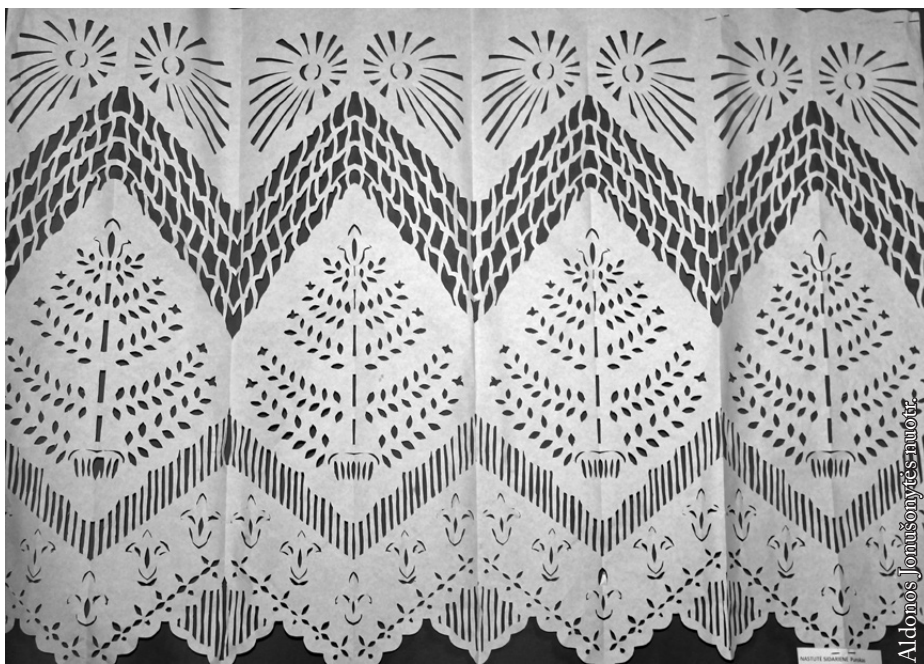
GAVĖNIOS DARBAI

– Gavėnioje visur javus kulti reikėjo, tai sueidavo vieni kitiems padėti, – pasakoja ponija Kastulė. – Po darbo rengta suėjimus, vadintus pravadais. Pas mus buvo trys merginos: aš ir dvi sesės, ir dar samdomas bernas, o kaimynų dvi mergos, tai smagu buvo sueiti vakarot. Vieni vilną kedena, kitos verpiam, mezgam ar žąsų plunksnas plėšom. Tėtė tai pančius vijo iš pakulų. Pats verpė kanapes. Daug jų sėta, nes žemė tiko. Iš kanapinio siūlo mezgė ant lentutės venterius žuvims gaudyti. Dar ir aš mokėčiau, nes padėdavau. Jis ūkininkauti buvo pavedęs bernui, kuris svirne gulėdavo, kaip sakė – prie grūdų. Leisdavo jam tėvas parduoti žmonėms grūdų, tik vis sakydavo: „Mokėk tep tvarkycis, kad būtų iš ko mokeskus sumokėti“. Geras ir darbštus buvo tas tėvo samdomas bernas. Tai Žvikelių Petras Matulevičius, pas mus išdirbęs 8 metus. Jis ir mūsų vyriausios Benės krikšto tėvas buvo.

Tėvas po lauko darbų viskuo kitu užsiimdavo. Įdomių dalykų prigalvodavo. Iš medžio visokių žaislų išdroždavo, tarkim, keturis gražius paukščiukus, kurie sukdami ant lentutės linkčiojo galvutėmis. Iš beržo pridrožia grėbliams dantų, sudeda į maišelį ir pakabina, kad džiūtų. Tai vasarą kaip padovanota: jei grėbiant sieną išlūžta, tuoj pakeičia nauju. Ir spąstus pelėms pats sugalvojo. Į pašiūrės sieną buvo įsmeigęs iš žieminių pusės tokią su atšaka gluosnio šakelę, tai rytą užėjęs jau žinodavo, koks oras bus. O rankose laikydamas gluosnio šakelę ir sau, ir kitiems, vaikščiodamas po kiemą, rasdavo vandens gyslą. Ten būdavo kasamas šulinys. Gėlas vanduo buvo ir mūsų šulinys.

Margučiai

Užuolaidos

GAVĖNIOS IR VELYKŲ VALGIAI

– Seniau primerkia žirnių, papildvės papjausto ir skardoje deda sluoksniais: žirnių sluoksnį, ant jo lašiniųkų iš papildvės, vėl sluoksnį žirnių, svogūno ir vėl lašiniųkų, – prisimena K. Subačienė. – Ir kepė prie duonos. Labai skanu bulviniai valgiai: blynai ant lakštų, prėsukčiai. Man girnomis dar teko malti rankom, kol sugalvojo

ir padarė ant maniežo kaip malūnėlį. Kviečiai gerai augo mūsų žemėse, tai su vištų kiaušiniaus ir kviečių miltais pyragų skanių kepėm visada kepdami duoną.

Gavėnios valgiai paprasti, bet sotūs: žirniai, kopūstai, bulvės, svogūnas, silkė, žuvis. Likus trims dienoms iki Velykų, pradėdavom marginti kiaušinius. Verda Velykoms kumpį, šonkaulį, kopūstų, skilandį

prapjauna. Vienas lieka namie valgio šildyt, bulvių virti, o kiti į bažnyčią į rartus eina. Grįžę tėvai vaikams maistą paduoda po sietu (kiaušinių, karštos mėsytės, bulvių, duonos, pyrago gabaliuką). Vaikų buvo mūsų namuose nemažai: be mūsų trijų, dar ir tėvo sesers Anelės Genė ir Juozas.

Anelė ir poterių mus išmokė, ir gerų darbų. Tačiau taikėsi, kad mus palieka tik su bernu. Tai jis nustato laikrodį ir liepia per pusvalandį rėkt, kiek pajėgiam, o sučirškus nustoti. Tai paskui labai tylu buvo. Mama sykį mane mušė nusikaltus, o tėtė niekad. Jis kažkaip mokėjo apsieiti be barnių ir mušimo.

VERBOS, SMILKALAI IR MARGUČIAI

– Paskutinė Didžioji savaitė prieš Velykas prasideda Verbų (pas mus vadintų Verbnyčiomis) sekmadieniu, – tęsia mano pašnekovė. – Jei tas sekmadienis gražus, tai Velykos bus šaltos ir negražios. Jei atvirkščiai – Velykos bus gražios ir šiltos.

Verboms prisilaužiam šakelių. Visada turėjo būti gyvos, žalios. Tikėta, kad verbos turi magiškos galios.

Artėjant pavasariui pamerkiama karklo ir serbentų šakelių. Jos troboje prieš Verbų sekmadienį išleidžia žalius lapelius. Kai kas nelaužė drebulės šakelių, o kitų medžių tiko. Labai vertintos blindės, beržo, kadagio, žilvičio šakelės. Dar anksčiau niekas neturėjo tujų ar kitų žiemą žaliuojančių medžių nei krūmų, tik eglutes, o prie Seinų bažnyčios, šventoriuje, nuo seno abipus vartų augo senos tujos (jos auga iki šiolei). Tai kunigas leisdavo nusiskinti šakelę. Sakė, kad nuo išgaščio gerai. Liepdavo parėjus namo pririnkti kadagių ir miško eglių uogų. Jos buvo išdžiovinamos ir sudeginamos. Tai buvo gražiai kvėpiantys smilkalai procesijoms (jie naudoti nešant Švenčiausiąjį Sakramentą) ir laidojant mirusįjį.

Pašventintas verbas užkišdavo virtuvėje už šventojo paveikslo arba už sijos, tai saugojo nuo nelaimių. Jei

Verbos

Velykinės parodos eksponatai

vaikas išsigąsta ko, tai jį lyg smilkė. Užkuria ir rusa, o dūmai jam ant galvelės eina, ir taip dingsta išgaštis. Verba mušė vaikus, kad nesirgtų, būtų sveiki. Rėkė mušdami: „Ne aš mušu, o verba. Pamyk – už nedėlios bus Velykos“.

Jei debesis vasarą užaina, paima mama verbą ir apeina troboj visus langus. Sakydavo, kad nuo žaibo ir perkūno apsaugo, nuveja toliau nuo namų.

Po Verbų sekmadienio bičių vašką marginta virtus kiaušinius. Turėjo būti švarūs. Prie šiltų gerai lipo

kaitinamas vaškas. Išmargina ir deda į pavirtus svogūnų lukštus. Daug tekdavo primarginti, nes reikėjo visiems krikštavaikiams duoti, o jų visi daug turėjo. Gražiausiai mūsų giminėje nudažytus margučius skutinėjo tėvo sesuo Katrė Jalauskienė. Ji visada paukščiuką su laišku snapelyje išskutinėdavo.

TĖVAI

– Mano tėvas Antanas Marazas su šeima gyveno Klevų kaimo pakrašty, – sako K. Subačienė. – Mūsų laukai siekėsi su Michnovcų Antoni

Jonas Subačius, Ona Sidarytė-Marazienė, Antanas Marazas

Klimko lauku ir Ramoniškių kaimo laukais. Mūsų nemaža sodyba prie negilaus ežero, seniau vadinto Gulbiniu. Vėliau lenkai pavadino jį Plaskiu. Netoli sodybos – beržynėlis, o kitapus ežero miškelis su eglėmis ir pušimis, vadintas Kvajinėliu. Čarovnica – tai kitas miškelis, užaugęs ant užakusio Plaskio ežero kampo nuo Ramoniškių pusės. Tai buvo vieta, panaši į Žagarių „bognus“. Čia ir dabar galima vasarom prisirinkti mėlynių ir spalgenų. O šalia ežero ir Ramoniškių kaimo, Voverinės balose, vasaromis kastos durpės. Sykį nuo Seinų atvažiavęs mašina vokiečiai kad kasa durpes, tai kasa. Nesitikėjo, kad nepavyks išsivežt. Kai turėjo trauktis vokiečiai, tos durpės per karą mums ir liko.

Tėvukas mokėjo nudirti ir išrauginti avies kailį ar kito gyvulio. Lovyje (mediniame kaip mėsai) smulkiai prikapoja ažuolo ir eglės žievės ir užpila vandeniu. Pasidaro raugas. Įmerkia odą, apiberia žievėm ir raugina. Apverčia, sujudina, suvynioja kaip blyną su sūriu, kas savaitę persuka. Paskui dar šviežios žievės prikapoja ir vėl merkia. Kai išrūgsta, pasidaro geltonos spalvos.

Tėtė išdirbdavo odą kailiniams, batukams, nes prie vokiečių nebuvė pirkto aprangos, apavė. Žmonės

prastai apsirengę, purvini po darbų buvo, bet po kūlimo talkų, kurios baigdavosi iki Didžiosios savaitės, sustoję atsigaiivinti užtraukdavo vieną kitą giesmę ar pokštą iškrėsdavo. Buvo žmonės linksmi ir laimingi, nors apskurę ir dažnai alkani...

Tėtė pats išmoko kalviauti ir kalvę turėjo įsitaisęs. Darė roges, važius, apkaustydavo ir sau, ir kitiems. Kalvė buvo prie pat ežero. Ūkis nemažas, 32 ha žemės, bet visus lauko darbus tėvas pavesdavo bernui. Jis pats taip pat dirbo, bet jam rūpėjo kuo greičiau patekti į kalvę. Čia apkaustydavo važį, brikelį. Prano Leonavičiaus padarytą muštuvį sviestui mušti ir kitokį, rankom sukamą, įkaitinęs žaizdre geležį apkalė lankais. Ir Prano darbo statinę kopūstams raugti.

Tėvas darė iš medžio ir plonų skiedrų bučius vėžiams gaudyti. Kai prigaudo vėžių, pašaukia žydą ir jam parduoda. Taip pat žuvis, o sugaudavo lynų, karosų, karpių, ešerių, meksrų. Seniau šaldytuvų nebuvo, tai žmonės ledų prikaupia dar žiemą. Ir mūsų tėvas pavasariop pripjauna pjūklų ledų ir juos sumeta į iškastą gilią duobę, sugrūda ir papila vandeniu. Po nakties užšąla, tai vėl kitą sluoksnį deda. Kai reikia, išima ir ant „gunčės“ sudeda ledus. Ant jų žuvis dėjo ir laikė, kol atvažiudavo žydai paimt.

Kepė žuvų ir sau. Išdarinėtas apdeda sluoksniu supjaustytų lašiniukų. Ir vėl deda žuvis. Kepė krosnyje iškepus duoną. Tėtė mokėjo žuvis ir rūkyti. Skanu buvo. Pirkto ir silkų. Sakydavo, kad kaulams gerai, nes jose daug vitamino D3. Žydai po kaimą vežiojo silkes ir mainė į drabužius.

Triskart troško ežere žuvis. Tai pridaro ekečių, o paskui tik surenka žuvis. Tada tai buvo daug jų prisūdyta ir pridžiovinata krosnyje iškepus duoną. Džiovinant dėjo į verdamus barščius, tai skanu viralas išeidavo.

Nepamenu, kad tėvas būtų barėsis. Mama daugiau barėsi, o tėtė sakydavo: „Nu, motka, ir ko baratės? Nugė

acigulkit, pasislinkit, ainu gulc pas jus“.

Jiems kliuvo per karą. Mama ėjo pirkti į Lietuvą, tai sėdėjo arešte Suvalkuose tris mėnesius ir dar už kruopas lenkams turėjo sumokėti. Tėtė 1939 m. dalyvavo Lenkijos ir Vokietijos kare. Pateko į vokiečių nelaisvę, kurioje išbuvo apie metus. Buvo netoli Berlyno. Lietuvos diplomatai stengėsi, kad lietuvius, patekusius į Vokietijos nelaisvę, paleistų namo. Padėjo ir buvęs agronomas Jonas Pajaujis. Jis rinko žinias apie belaisvius. Mūsų tėvui padėjo ir jo pusseserė Katrė Buračiauskaitė. Ji prieškariu išvyko į Vilnių mokytis artelėje siūti. Ta Katrė gal du kartus buvo atvažiavusi į Klevus. Ji ištremta į Sibirą. Grįžusi iš Sibiro pasiliko Lietuvoje. Vilniuje prižiūrėjo Kaukų mažas dukras Ramutę ir Danutę. Kaukų šeima per karą slėpėsi apkasuose. Per kokį šaudymą žuvo Katrės sesuo, buvusi mokytoja Marytė Buračiauskaitė-Kaukienė. Jos vyras (taip pat buvęs mokytojas) su dukrelėmis liko gyvi. Paskui Katrė su jais gyveno, dar ir vaikelius padėjo auklėti, auginti. Ji mūsų tėvą prikalbino užsirašyti lietuviu ir pasikviest į Lietuvą. Pareikalavo, kad paleistų iš nelaisvės. O paskui iš Lietuvos tai jau jam lengva buvo namo pareiti. Kai 1941 m. kiti kėlėsi į tėvynę, tėvas nenorėjo niekur iš namų eit. Kaip padėką Dievui už tai, kad laimingai sugrįžo iš nelaisvės, buvo nutaręs pastatyti kryžių, tai pats padarė formą iš lentų ir išliejo gražų cementinį kryžių. Dar ir kitiems skolindavo tą formą. O nukryžiuotojo Kristaus figūrą ir plieno kryžių tėvas išliejo iš gipso padarytoje formoje.

Straipsnio tęsinį skaitykite kitame „Aušros“ numeryje.

Dėmesio!

Skelbiame vaikučių priėmimą į Punsco savivaldybės vaikų darželį 2015/2016 m. m. Priimame vaikus nuo 2,5 metų. Norint užrašyti į vaikų darželį reikia užpildyti priėmimo formą (dėl jos kreiptis į įstaigos direktorę). Užrašinėjama bus iki šių metų balandžio 15 dienos.

Nuoširdžiai kviečiame.

Kalėdų eglutė Punsco vaikų darželyje

Parduodame malkas kurui (sukapotas arba supjautas).

Pristatome į vietą.

Išrašome sąskaitą.

Vežame krovinius iš Lenkijos į Lietuvą ir iš Lietuvos į Lenkiją.

Tel. 00370 68212786,
el. p. vidas5@takas.lt

KRZYSZTOF GOBCZYŃSKI

Technikas elektrikas. Statybininko licencija

Seinai, A. Mickevičiaus g. 41 a

Tel. 875163460, mob. tel. 606318489

Inst.elekt.r.gobczynski@interia.pl

SIŪLOME ŠIAS PASLAUGAS:

- įrengiame fotovoltikos sistemas,
- atliekame šviesos intensyvumo, elektros sistemos bei perkūnsargio matavimus,
- įrengiame elektros jungtis,
- įrengiame ir prižiūrimės elektros sistemas,
- įrengiame ir prižiūrimės perkūnsargio sistemas.

SEJPASZ

PARDUODAME TRĄŠAS

Patraukliomis kainomis.

Nemokamai atvežame.

Galima pirkti išsimokėtinai.

Seinai, Liepos 22 g. 16

(įėjimas nuo turgavietės)

Tel. 693 107 264

Parduodu sojų rupinius
ir sojų sėlenas
tiesiogiai iš gamintojo.

Teirautis
tel. 509 522 747.

2015 m. vasario 23 d. mirė

JULIJA KALKAUSKIENĖ-PAPLAUSKIENĖ

iš Ožkinių.

Nuoširdžiai dėkojame Punsco ambulatorijos, Seinų, Augustavo ir Balstogės ligoninių gydytojams, seselėms ir aptarnaujančiam personalui už gydymą, slaugymą, patarnavimą. Labai dėkojame kaimynams, giminėms, draugams ir visiems, dalyvavusiems laidotuvėse, už bendrą maldą, gėles, pagalbą, užuojautos žodžius ir aukas. Nuoširdžiai ačiū tariame kunigui Mariui Talučiui, atnašavusiam gedulingas mišias ir palydėjusiam į amžinojo poilsio vietą. Ypatingai dėkojame giesmininkams, kurie gražiai atliekamomis giesmėmis meldė gerąjį Dievą Jo malonių mirusįjais.

Vyras, dukros ir sūnūs su šeimomis

Jeigu Lenkijos teritorijoje patyre avariją arba avarijos metu buvai sužalotas – skambink! Profesionaliai ir teisiškai padėsime Tau gauti žalos atlyginimą.

SKAMBINK

tel. 8-65929492 (Lietuvoje),
606958823 (Lenkijoje).

Lietuvos žiniasklaida

2015 03 11 – 03 24

Prieš keletą savaitių vyko savivaldybių tarybų ir merų rinkimai. Tada merai buvo išrinkti tik trečdalyje savivaldybių. Antrasis turas vyko kovo 15 dieną, tad žiniasklaidoje visą šį laiką rinkimai ir buvo vyraujanti tema: ekspertai ir partijos vertino rinkimų rezultatus, po jų kai kurių partijų vadovai paskelbė apie atsistatydinimą. Nuošalyje neliko ir šalies vadovė – Dalia Grybauskaitė pareiškė, jog Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) vadovas nesusitvarko su savo pareigomis ir jam laikas trauktis...

Portale 15min.lt paskelbtame komentare „Kai rinkėjai balsuoja ne kojomis“ Tomas Viluckas rašė: „Pasibaigus savivaldos tarybų rinkimams buvo suskubta jų nugalėtojais paskelbti Liberalų sąjūdį. Nors partijų lentelėje Liberalų sąjūdį lenkia socialdemokratai ir konservatoriai, bet, palyginti su praėjusiais savivaldos rinkimais, liberalų pažanga akivaizdi. Liberalai prieš ketverius metus gavo 62 805 balsus, o šiemet – 178 028. Tai 116 tūkst. daugiau.

(...) Pirmą sykį šiemet rinkimuose buvo leista varžytis vadinamiesiems visuomeniniams komitetams, kurie surinko 121 196 balsus. Šis skaičius viršija liberalų elektorato prieaugį, todėl šiuos komitetus ir vertėtų laikyti tikraisiais savivaldos rinkimų laimėtojais.

(...) Kaune, Panevėžyje, Alytuje, t. y. trijuose iš šešių didžiųjų šalies miestų, komitetai gavo daugiausia mandatų, o Šiauliuose surinko beveik tiek pat, kiek ir socialdemokratai.

Jei dar pridėsime neblogus komitetų rezultatus Klaipėdoje, tai galime teigti, kad griūva tradicinės politikos schemos didžiuosiuose Lietuvos

miestuose. Status quo palaiko tik liberalai, užėmę pirmas vietas Vilniuje ir Klaipėdoje.

Ar verta tuo stebėtis? Užtenka pasivaikščioti po apšiurusius Kauną, Panevėžį, Šiaulius, peržvelgti demografines kreives, kurios liudija, kad du pastarieji greitai nebegalės vadintis didmiesčiais net pagal lietuviškus standartus, išgirsti merų „nuopelnus“, kad Europos krepšinio čempionatui jų miestuose iškilo arenos, ir pasidaro aišku, kodėl VRK lentelėse dėlioja skaičiai, klibinantys nusistovėjusių jėgų balansą.“

Tuo metu portalas Lrytas.lt straipsnyje „Rinkimai – vėl be laimėtojų“ rašė: „Dar vieni rinkimai be tikrų laimėtojų, tik su tikrais pralaimėtojais. Be to, Lietuva vėl prinoko naujiems gelbėtojams. Kokiems? Bet kokiems. Tinka ir stambieji piniguočiai, ir verslo smulkmė. Tai ir visos pasibaigusios savivaldos rinkimų naujienos, kurios svarbios kitų metų Seimo rinkimų šviesoje.

Nė viena pagrindinių šalies partijų negali vadinti savęs neginčijama šių rinkimų laimėtoja. Valdantieji socialdemokratai, nors ir pagausino savo rinkėjų būrį visoje Lietuvoje, palyginti su pernai apmaudžiai prakištais Europarlamento rinkimais, dar labiau susilpnėjo didžiuosiuose miestuose, be to, nors ir gavo daugiausia merų kėdžių, jų turės mažiau nei iki šiol. Antrojoje vietoje ir pagal rinkėjų skaičių, ir pagal merų postus esantys konservatoriai ir toliau lieka įkalinti tame pačiame savo rinkėjų

rate, merų postų gavo mažiau, nei turėjo, be to, prakišo visuose didžiuosiuose miestuose.“

Ryškiausiu šių rinkimų bruožu straipsnio autorius Vytautas Bruveris įvardijo daugiausia rinkėjų balsų nuo pernykščių Europarlamento rinkimų – per abi daugiau kaip pusantro šimto tūkstančių – netekusių Darbo ir „Tvarkos ir teisingumo“ partijų pralaimėjimą. Nors iškart po rinkimų, kaip Lietuvoje įprasta, visos

Pirmą sykį šiemet rinkimuose buvo leista varžytis vadinamiesiems visuomeniniams komitetams, kurie surinko 121 196 balsus. Šis skaičius viršija liberalų elektorato prieaugį, todėl šiuos komitetus ir vertėtų laikyti tikraisiais savivaldos rinkimų laimėtojais.

partijos džiaugėsi rezultatais, vis dėlto vėliau pasirodė, jog partijos iš tikro nėra sužavėtos tuo, ką laimėjo, ir žada imtis ryžtingų veiksmų, o kai kurios – keisti ir

partijos vadovus.

Pirmiausia tai pareiškė dešiniųjų vedlys Andrius Kubilius, kuris, matyt, visgi jausdamas kaltę dėl rinkimų rezultatų, paskelbė, jog nedalyvaus netrukus vykšiančiuose partijos vadovo rinkimuose. Tiesa, jis savo favoritu paskelbė ne ką kitą, o konservatorių patriarchu vadinamo Vytauto Landsbergio anūką, europarlamentarą Gabrielių Landsbergį.

Apie tai Lrytas.lt rašė: „Regis, A. Kubilius taip nusprendė pergudrauti šį kartą kovingai nusiteikusių opoziciją, vėl susitelkusią apie partijos vicepirmininkę Ireną Degutienę.

Jei ekspremjeras būtų likęs trasoje iki galo, padėtis partijoje galėjo tapti nevaldoma, be to, buvo didelė tikimybė, kad jis pralaimės rinkimus.

Taigi mėginimas į priekį ištumti politinės patirties ir svorio neturinčią G. Landsbergį greičiausiai yra ne

tik bandymas išvengti pralaimėjimo rinkimuose, bet ir siekis likti prie partijos vairo, „jaunystės“ ir „permainų“ korta mėginant privilioti naujų rinkėjų, taip pat palenkėti dalį partijos narių.

Būtent taip A. Kubiliaus žingsnį įvertino I. Degutienės šalininkai – jiems toks triukas kaip akibrokštas partijos senbuviams, pasityčiojimas iš liaupsinamos „vidinės demokratijos“. Negana to, išvelgtas pavojus visai partijai prieš Seimo rinkimus.

Nieko keista, kad konservatorių gretose kova nė kiek neatlėjo ir greičiausiai dar aštrės.

Apie savo pasitraukimą paskelbė taip pat Darbo partijos ir Seimo pirmininkė Loretą Graužinienė, kurios vadovaujami darbiečiai pralaimėjo netgi partijos įkūrėjo Viktoro Uspaskicho, rodės, neįveikiamoje tėvonijoje – Kėdainiuose. Tiesa, iš parlamento pirmininkės pareigų ji, atrodo, kol kas atsistatydinti nesiūšia.

Kalbėdamas apie rinkimų rezultatus BNS agentūrai, V. Uspaskichas sakė, jog „partija pribrendo pasikeitimams, reikia atnaujinimų“, ir ne jis, o partija nuspręs, ar L. Graužinienė liks Seimo pirmininkės poste. Kai jo buvo paklausta, kokia asmeninė nuomonė dėl L. Graužinienės likimo Seimo vadove, V. Uspaskichas atsakė, jog „nenori sakyti savo nuomonės, nes ji visada bus paskleista kaip partijos nuomonė“.

Kaip vėliau pranešė žiniasklaida, partijos įkūrėjas laikinai ėmėsi vadovauti darbiečiams, kol birželio mėnesį vyksiantis partijos suvažiavimas išrinktų naują pirmininką.

Tačiau, kaip rašė portalas Lrytas.lt, „ginti L. Graužinienę Seimo pirmininko poste ėmė prezidentūra, kuriai prie D. Grybauskaitės prisišliejusi buvusi Darbo partijos vadovė pastaruoju metu tapo naudinga figūra Seimo šachmatų lentoje.

O lemiamą kovą dėl partijos vairo turėtų vykti tarp V. Uspaskichui lojalių partijos narių ir aplink naują Seimo frakcijos vadovą Kęstutį Daukšį susitelkusių maištininkų.

Ar saviškį iškels kuris nors iš šių sparnų, ar jie susitars dėl kokio nors kompromiso? Bet koku atveju pavojus šiai partijai išnykti iš politinio peizažo niekur nedings“.

A. Kubiliui naujuoju konservatorių vadovu būsimuose rinkimuose pasiūlius rinkti G. Landsbergį, pastarasis tapo ne vienos televizijos bei radijo laidų laukiamu pašnekovu.

Idomu buvo stebėti LRT televizijos laidoje „Dėmesio centre“ dalyvusių dviejų konservatorių, sąlyginai atstovaujančių dviem – jaunųjų ir senųjų – kartoms, G. Landsbergio ir I. Degutienės diskusiją. G. Landsbergis teigė, jog jauni žmonės galėtų užtikrinti partijai didesnę populiarumą. Tuo metu I. Degutienė apie jaunojo kolegos galimybes kalbėjo: „Būdas, kaip Gabrieliūs buvo pateiktas, turbūt ne pats tinkamiausias.

Mes šiandien partijoje tikrai turime nemažą būrį jaunų ir perspektyvių

D. Grybauskaitė: „Z. Vaigauskui laikas trauktis“... Taip žiniasklaida pranešė apie šalies vadovės prieš antrąją turą pareikštą nepasitenkinimą jau dvidešimt metų rinkimams vadovaujančiu Zenonu Vaigausku.

žmonių, kurie jau ne vienerius metus dirbo tą kasdienį partinį darbą. Tie žmonės jau turi patirtį. Pirmiausiai jaunus žmones reikia ruošti, kad jie po truputį siektų karjeros. Šiandien tie jauni žmonės yra savotiškai demotyvuoti, nes atrodo, kad galima staiga atsirasti partijoje ir užimti svarbiausius postus ar net būti siūlomam svarbiausio partijoje asmens.

(...) Jaunimas mūsų partijoje turi būti motyvuojamas, kad kasdieniu darbu galima pasiekti labai daug,

o ne, kaip kai kurie mūsų partijos nariai sako, lyg parašytu nuleistas. Manau, kad Gabrieliūs puikiai galėtų aktyviau dirbti kasdienį partijos darbą, dirbti skyriuose. Kad ir Vilniuje – per savivaldos rinkimus pamatėme, kad mums labai trūko aiškaus lyderio sostinėje. Kodėl Gabrieliui nepradėjus nuo čia?“

„D. Grybauskaitė prakalbo apie rimtas permainas VRK“, „D. Grybauskaitė: „Z. Vaigauskui laikas trauktis“... Tokiomis antraštėmis žiniasklaida pranešė apie šalies vadovės prieš antrąją turą pareikštą nepasitenkinimą jau dvidešimt metų rinkimams vadovaujančiu Zenonu Vaigausku.

Anot portalo Delfi.lt, siūlymą keisti VRK vadovybę prezidentė grindė pažeidimų gausa ir, jos nuomone, nederama reakcija. „Pažeidimų daugėja, reakcija VRK yra pavėluota, o kartais matome, kad ir iš viso nėra. Taigi manyčiau, kad tiek man reikės, įstatymų leidybos prasme, tiek, manyčiau, ir Seimui reikia galvoti apie galbūt net ir VRK, ir jos vadovybės atnaujinimą prieš 2016 m. rinkimus. (...) Deja, VRK kokybė net, sakyčiau, prastėja, o ne gerėja“, – žurnalistams teigė D. Grybauskaitė.

Tuo metu Vyriausybės vadovas Algirdas Butkevičius, kaip rašė žiniasklaida, VRK ir jos vadovą gynė. Per Vyriausybės valandą Seime A. Kubilius pareiškė, jog būtent socialdemokratai 2012 metais „išlaidė“ Z. Vaigauską VRK pirmininko poste, tačiau balsų pirkimo atvejų daugėja, rinkimuose naudojami „juodi“ pinigai.

Pasak portalo Lrytas.lt, A. Butkevičius į tai atsakė: „Pirmiausia jūs turite suprasti ir suvokti, kad Z. Vaigauskas nėra Dievas (...), reikia vertinti, kad per šituos rinkimus šita Vyriausybė kaip tik ir dirbo su teisėsaugos institucijomis labai atsakingai (...)“.

Taigi Z. Vaigauskas ir VRK kol kas dirba toliau, tačiau iki kitų rinkimų viskas gali iš esmės pasikeisti.